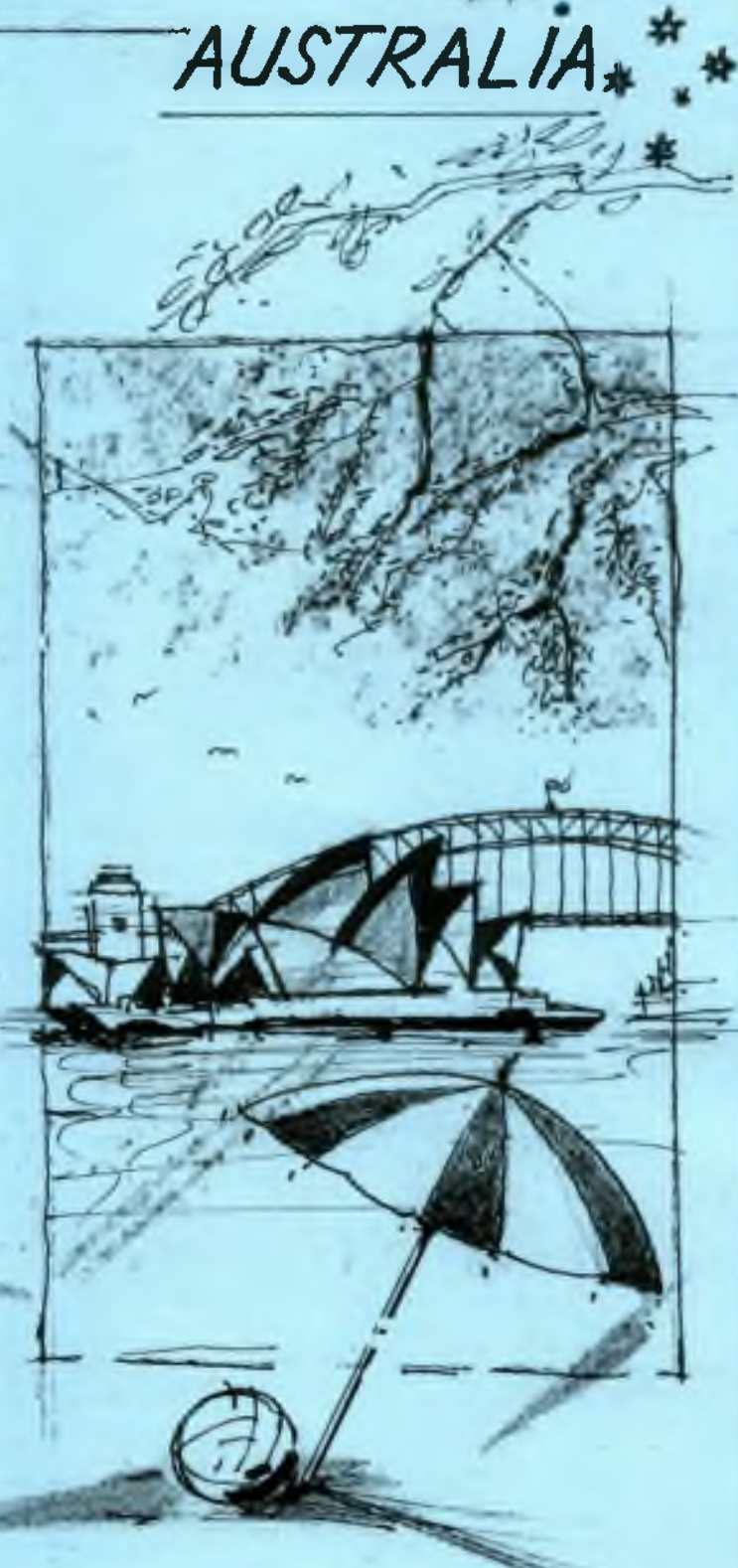
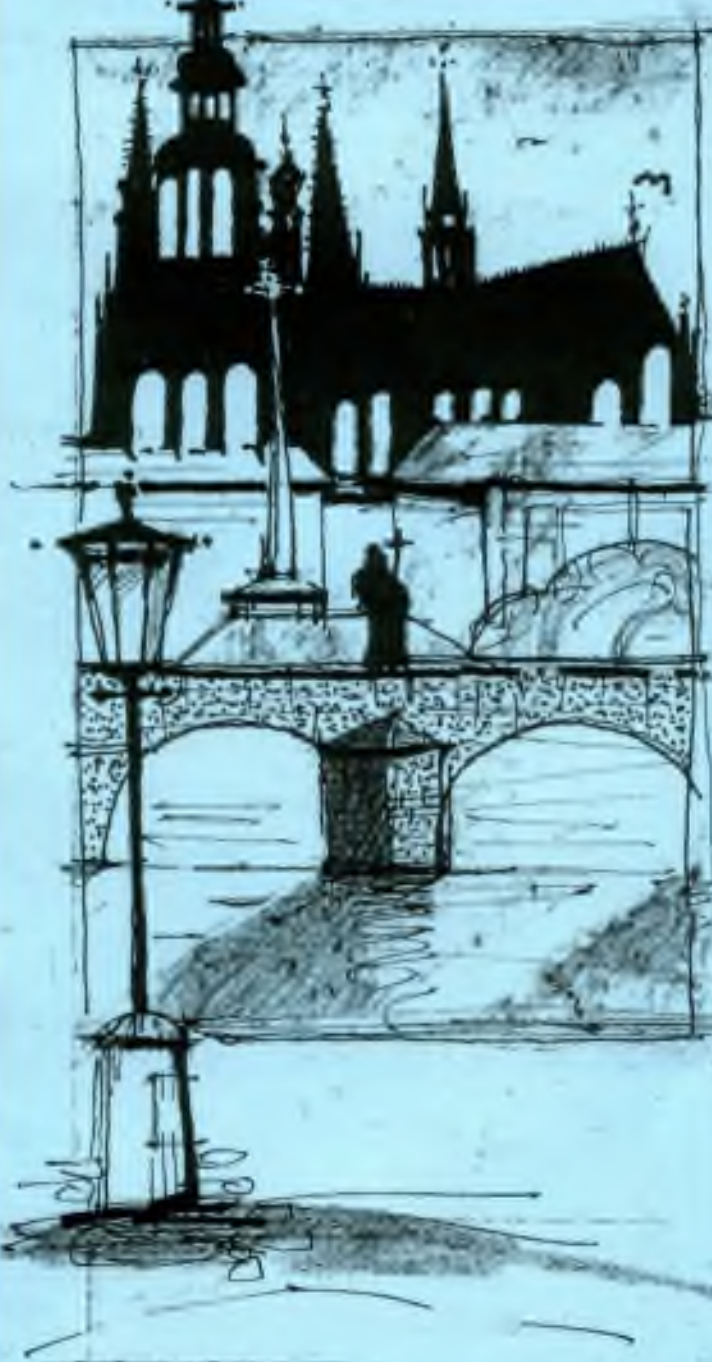

W. SOKOL SYDNEY VĚSTNÍK

AUSTRALIA

DUBEN 2007

EDITA BERNTSEN B.A., LL.B.
SOLICITOR AND ATTORNEY

7 ST PAULS ST, RANDWICK NSW 2031

**ADVOKÁTSKA KANCELÁRIA
POSKYTUJÚCA SLUŽBY V ROZLIČNÝCH
OBLASTIACH PRÁVA, VRÁTANE
EMIGRAČNÉHO.**

Právnu poradu si môžete zaistiť na:

TEL: (02) 9399 9374 MOB: 0423 056 884

FAX: (02) 9326 6012

EMAIL: eberntsen@optusnet.com.au

DENTAL IMPLANTS

Missing Teeth?

Dental Implants may be the solution:

- You can talk, laugh and smile without worrying. Your new teeth will be fully anchored and feel just like your own teeth.
- Eat what you like without problems
- Recover your natural smile
- A safe and reliable treatment method
- There is no need to file down adjacent teeth

Dr. J. Mader, Suite 106, "Piccadilly"
222 Pitt Street, Sydney, 2000
Phone: 9264 5210

Our Treatment Solutions

Single Teeth

Multiple Teeth

Dentures

Whether you are missing a single tooth or a complete jaw, we will have a solution to meet your needs. Implants have a totally natural appearance and feel just like your real teeth. Please visit

THE MAGICAL WHITE CHRISTMAS NEW YEAR TOUR

Welcome the New Year in Budapest!

Departs 24 December – Return 12 January '08

VIENNA - BUDAPEST - PRAGUE ČESKÝ KRUMLOV - BRATISLAVA
20 Day Luxury Escorted Personalized Tour - Flying Emirates

Visit the Christmas Markets at Schönbrunn Palace in Vienna Welcome the New Year in Budapest (Gala dinner with entertainment) Enjoy Opera in Prague and Bratislava, Concert in Vienna, Spa in Budapest
Discover Český Krumlov - the most wonderful medieval city in Central Europe

An extraordinary Experience at extraordinary value

\$9,700 per person twin share

All Inclusive Early Bird Book by 01 June SAVE \$300 PP

Some of the things we do on the 20 - day Tour:

- Explore the magnificent capital cities of Vienna, Budapest, Český Krumlov, Prague and Bratislava with local expert guides!
- Enjoy the Traditional Christmas Markets at Schonbrunn Palace - Vienna.
- Visit Schönbrunn Palace- the summer residence of the Habsburg family, the rulers of the Austro-Hungarian Empire.
- Enjoy Dinner at the famous Vienna's Kursalon Johann restaurant followed by a world class concert performed by the Viennese Waltz Orchestra in the splendid surroundings of the famous Kursalon where Strauss family celebrated their greatest triumphs.
- Explore Vienna and the most beautiful part of the Vienna Woods with its Roman city of Baden, hunting lodge Mayerling, and the medieval cloister of the Cistercian Abbey of Heiligenkreuz.
- Dine at Griechenbeisl - Vienna's oldest restaurant.
- Dip into one of the thermal pools and rejuvenate yourself with 2 spa treatments at the luxury Spa hotel in Budapest on picturesque Margaret Island in the river Danube which divides Buda and Pest.
- Enjoy the Special New Year's Gala Dinner with entertainment at our luxury hotel Thermal Budapest.
- Attend the performance of Carmen at the stunning Prague State Opera that opened its doors in 1888.
- Admire the inside of Budapest's neo-gothic Parliament House and other thrilling sightseeing taking you to famous landmarks, and the countryside. We make sure you see it all!
- Enjoy the spectacular evening cruise on the Danube.
- Explore the medieval UNESCO listed town in the Czech Republic - the most beautifully preserved city of Český Krumlov, where 82% of buildings are registered as cultural monuments!
- Discover 2000 year old Bratislava, capital of Slovakia, while staying at the luxurious 5-star Radisson Carlton Hotel, walking distance from the old town.
- Enjoy Opera performance at the spectacular 100 year old Opera House next door to our hotel.
- Share your holidays with a group of like-minded individuals, where the pace is leisurely, and the hotels are first class, perfectly located and most things are pre-paid.
- Break the long journey home and get a good night sleep at the Dubai (United Arab Emirates) Hotel before arriving to Sydney.

Eva Santo

Director / Tour Leader - European Spa Tours - Eva's European Tours

Contact Us Now ! Phone: (02) 9449 1786 Mobile: 0419 999 565

Email: eva@spatours.com.au

Licence No. 2TA5824

"Let me Escort you the way I would escort my best friend!"

Eva

APOTHEKER

SCHELLER

IDEAS OF NATURE

*FOR HEALTHY SKIN AND A NATURALLY BEAUTIFUL
COMPLEXION*

Dr. Scheller's natural skin care range is made in Germany and sold in over 46 countries. Go to our web site and see our full range of skin care. Postage is included in all pricing, or you can ring and arrange an appointment at 1/125 Garden Street Narrabeen Sydney.

Apotheker Scheller has a created different skin care series for

- **Normal**
- **Dry**
- **Sensitive**
- **Mature**
- **Mixed skin types**

Mention this advertisement and receive 10% off.

Contact aileen@aromatherapyonline.com.au or 0414 442 220

www.aromatherapyonline.com.au

GOULBURN WINE & SPIRITS SUPPLY PTY LTD

INCORPORATED IN NSW

Wholesale Wine & Spirits Merchants

9-13 Brisbane Street, Darlinghurst, NSW 2010 Australia

Tel (02) 9264 8459 Fax (02) 9264 8941

*** WE IMPORT A LARGE RANGE OF CZECH BEERS & SPIRITS ***

- BŘEZŇÁK & ZLATOPRAMEN
- KARLOVARSKÁ BECHEROVKA
- TUZEMSKÝ RUM
- JELÍNEK SLIVOVICE
- JELÍNEK GRIOTKA
- KLÁŠTERNÍ TAJEMSTVÍ

- JELÍNEK BOROVIČKA
- JELÍNEK FERNET
- STARÁ MYSLIVECKÁ
- PRADĚD
- KMÍNKA
- JAKA MARUS

*** WE DELIVER LOCALLY AND INTERSTATE ***

SOKOL SYDNEY LIMITED

ČLEN SVĚTOVÉHO SVAZU SOKOLSTVA

16 Grattan Crescent, Frenchs Forest, NSW 2086

ACN 000 378 736

www.sokolsydney.com

Číslo 2
Ročník LV
Duben 2007

Number 2
Volume LV
April 2007

LAUREÁT CENY JANA MASARYKA GRATIAS AGIT 2000

XX
Print Post Approved PP 239732-00003
XX

THE SOKOL SYDNEY PROGRAMME OF ACTIVITIES MAY BE
HEARD ON 02 9452 5617

Po slavnostním otevření sydneyjského Harbour Bridge r. 1932

OBSAH

Slovo starosty a pokladníka	6
Jenom úvodem	8
9.květen 1945	8
Narozeniny	10
V zdravém těle zdravý duch	11
Vzpomínání na Velíkoce	12
Ohlasy čtenářů	14
Žalov	14
České Orfeum	15
Letem světem	16
Šalamounovo zlato	18
Kino Ponrepo	19
Tajemství života a smrti M.Tyrše	20
V dobách bojů o Slovensko	22
Modernist who loved the bush	25
Krásná pražská Baba	27
Jsme potomky Keltů	30
Profesor Edgar Dutka	31
Portrait of the genius	32
Humor	34
Perly a perličky	35
Sydney - bouřlivá a krásná	42
Z tajů krás české řeči	44

VĚSTNÍK

Dvuměsíčník Sokola Sydney.
Obsah publikovaných článků
nemusí být totožný s názory
redakce. Vyhrazujeme si právo
články upravit.

Telefon redakce:

02 9528 7928

Email:

contact@sokolsydney.com

Věstník se též nachází na
internetové stránce

www.sokolsydney.com

Příští uzávěrka Věstníku:

2.5.2007

**(Vždy první středa
v každém lichém měsíci)**

Z PERA STAROSTY

Jako každoročně se nám blíží datum pro pravidelnou výroční schůzi – valnou hromadu, která se bude konat 15/4/2007. Rád bych Vás požádal o účast na této schůzi. Jeden z důvodů je samozřejmě v tom, že získáte více údajů o naší činnosti včetně finanční zprávy a tím i porozumění pro to jakým směrem se tato organizace pohybuje a jak a proč pracuje tímto způsobem.

Letošního roku uplyne už 30 let od otevření budovy Národního domu Sokola Sydney. Toto oslavíme a zavzpomínáme na taneční zábavě která se koná 28/4/2007 a bude provázena velkoplošným promítáním fotografií z těchto posledních 30-ti let.

Do budoucna připravujeme již tradiční sledování mistrovství světa v ledním hokeji které se koná od 29/4 do 13/5/2007. Podrobnosti podá Pavel Ott na 0419 872 835.

Nazdar Jarda Krejčík

ZPRÁVA POKLADNÍKA

Prosíme zahraniční odběratele Věstníku, aby pokud možno platili předplatné v australských dolarech, většinou jde „draft“ od banky předem objednat. Za převod z jiné měny nám banka účtuje 10.50 australských dolarů. Jen poštovné do zahraničí za ročních 6 čísel nás stojí 22.20AUD a bude co nevidět opět zvýšené. Děkuje za pochopení.

Dary a předplatné na Věstník celkem \$1,530; fond na údržbu Národního domu \$445. Mnoho díky všem dárcům.

Členské příspěvky - Upozorňuji, že **PŘÍSPĚVKY \$25 NA ROK 2007 BYLY SPLATNÉ DO 31/1/2007**. Někteří členové ještě nezaplatili za rok 2006 a mnozí za rok 2007.

Věstník: předplatné pro nečleny je \$25 na kalendářní rok od 1.1. do 31.12.2007.

Vydání: celkem \$13,557, z toho mimořádné byly pojistky \$8,815.

Dary na Věstník a údržbu sokolského Národního Domu obdržené od 1.1.2007 do 28.2.2007:

Steklá I	25	Hrdina J	50	Nováček V	25
Škopek T	25	Kříž M	35	Houdek Z	200
Profanta A	15	Franc P&M	60	Kramář M	10
Chvojka R	45	Syrový K	30	Hanousek J	25
Tondrová A	25	Skalický L	25	Kučera O	25
Galiček J&G	25	Gajdošík M	75	Nečas M	5
Minkus M	25	Keller R	25	Fiala O	25
Hanzal O	25	Kašpárkovi	25	Štefánek M	35
Doležel Z	20	Saltman T	35	Křivánek J	25
Jelínkovi	20	Machová E	25	Pantoflíček Z	25
Davis M	175	Kmenta&Chobocký	25	Macel E RNDr	25
Ningerová I	30	Hartman K	15	Hajný M	25
Slezáček I	50	Krauss J	75	Thomas O	25
Sokol J	50	Kent L	25	Pšeničný I&O	10
Anger J	5	Ludvík A&P	50	Tomek J	25
Verner M	30	Vacek J	25	Jelínek Jan	25
Březná B	30	Doutlík S	30	Hercok A	55
Radová M	25	Savet M	25	Benická A	25
Lang K	25	Ringer T&M	35		

Prosím vystavujte všechny platby na „**Sokol Sydney Ltd**“ s uvedením na jaký účel, se zpáteční adresou a zašlete na adresu: M Moravec, P O Box 19, CROYDON PARK NSW 2133.

„SOKOL SYDNEY LTD“ (nic nevynechávat ani nepřidávat) na šeku nebo „Money Order“ je teď jediný „Payee“ australským bankám přijatelný. Prosíme používejte jen tento název pro všechny platby.

Stvrzenky jsou vždy přiloženy k následujícímu Věstníku.

Miroslav Moravec

**Přijďte s námi oslavit
30-té výročí otevření Sokola Sydney
v Sobotu 28/4/2007 od 18 hodin
v Sokolském Národním Domě,
16 Grattan Cr, Frenchs Forest NSW**

Program:

- ✓ Velkoplošné promítání fotografií z 30-ti letého kulturního a sportovního života v tomto národním domě.
- ✓ K tanci a poslechu Vám bude hrát od 20:00 skupina "Ozvěny".
- ✓ Lehké občerstvení a zákusky.
- ✓ Restaurace s tradiční českou kuchyní od 18:00.
- ✓ Tradiční česká piva a likéry.

Rezervace u Jardy Krejčíka po 19 hodině na tel 02 9807 4468
emailem na "jksokol@exemail.com.au", SMS na 0407 940 570
Vstupé při rezervaci do 25/4/2007 \$10, u dveří \$15.

Jenom úvodem.

Náš Věstník je stále ostře sledovaný. Tak třeba asi před týdnem několik sester si všimlo, že ve foyeru naší sokolovny bylo několik štosů únorových Věstníků. Jedna poznamenala, "Tady vidíte jak vydavatelé Věstníku rozhazují peníze."

Snad bych měl říci pár slov na vysvětlenou. Náš Věstník tisknou v tiskárně, kde mají stroje které mohou nastavit na určité množství kopií. Nelze ovšem nastavit stroj třeba na 27 nebo na 520 kopií, základní a také nejmenší jednotkou je 1000 kusů a je tedy třeba stroj vypnout ručně a snažit se to dobře odhadnout. Tentokrát nám v tiskárně přáli. Ti, co Věstník skládají se rozhodli, že budou skládat o něco déle a udělají více kopií, za což jim patří dík.

V tiskárně samozřejmě nikdo nepočítá kolik těch kopií udělali. Pro nás je důležité, že platíme za množství, které jsme si objednali. Stačí to?

V únorovém čísle Věstníku jsme udělali takový pokus. Na úvodní stránce byla fotografie nového automobilu ze dvou stran a nic víc. Na jiné stránce bylo sdělení, že kdo uhodne výrobce a značku automobilu obdrží cenu! Věstník jsme naskládali a pozdě odpoledne ve čtvrtek br. Čermák odvezl asi 20 košů na poštu. Naši čtenáři dostali svůj výtisk v pátek v poledne, či brzy po poledni. Asi ve čtyři hodiny zazvonil „v redakci“ telefon: To je přece nová Škodovka, hlásila sestra Eva Šťastná. No, to tedy bylo velmi milé překvapení. A jakpak se jmenuje? No, to si musím zjistit. Upozornil jsem ji, že kdyby někdo zavolal obě správné odpovědi dostane výhru on. Asi za necelou půlhodinku zazvonil telefon u br. Čermáka Tak je to „**Fabie**“, řekla sestra Šťastná a to byla správná odpověď. Jako výhru si vybrala členské příspěvky a předplatné Věstníku na 2007.

V únoru si předplatila Věstník Maruška Sedláčková z queeslandského Southportu na Gold Coastu. Maruška nám nabídla spolupráci a přiložila k dopisu několik svých článků. První z nich o velikonočních zvycích si můžete přečíst již v tomto čísle. Maruško, vítáme Tě mezi čtenáři a hlavně mezi dopisovateli Věstníku.

J.Z.

DEVÁTÝ KVĚTEN 1945 Štěpán Skřivánek

Patnáctého března roku 1939 obsazovala Prahu zpupná armáda dobyvatelů pokládajících se za nadlidi předurčené k panování nad Evropou. Po více než šestiletém panování se potom zbytky této kdysi zpupné armády vytracovaly přes Prahu v překotném útěku před svými úhlavními nepřátely, Rusy, aby se zachránily v americkém zajetí. Po několikadenním konečném boji se Čechům podařilo zbytků německých okupantů se zbavit a devátého května 1945 vjely do města – k překvapení všech vjely od západu – stovky tanků ruských vítězů a čistka nepřitele byla dokončena.

Byl to den, kdy Praha skutečně jásala. Den skoro bezmezné radosti. Den vysvobození.

Praha byla posledním evropským hlavním městem Němci podmaněné země, které se dočkalo osvobození od německé okupace. Praha byla také posledním místem v Československu, které okupační německá armáda opouštěla. Tak jako probíhala jeho okupace, tak probíhalo i jeho osvobozování – část po části. Československo bylo jedním z prvních obětí Hitlerova zločinného znásilňování Evropy. Jeho okupace pak také skončila po nejdelsí době, ovšem s výjimkou Rakouska – to bylo přivtěleno k Hitlerově Třetí Říši jako první oběť jeho plánu vytvořit z Evropy poplatného vasala německého panujícího národa.

Jak to pokořování Československa tehdy probíhalo? Jako první padlo Němcům za oběť území Sudet, a to ihned po zradě Francie a Británie v září 1938. Trvalo potom dlouhých šest a půl let, než němečtí útočníci tyto historické kraje po staletí náležející k zemím české koruny opustili. Zároveň se sudetským územím okupovali na podzim roku 1938 Maďaři značné oblasti jižního Slovenska včetně Košic a košického kraje. Na rozdíl od Bratislavy tehdy plně ve vleku Hlinkových gard a Tisova silně protičeského režimu, tuto starou a výstavnou východoslovenskou metropolí potkal osud okupovaného města a sdílela tedy osud ne nepodobný Praze. Snad právě i proto se později Košice nepokoušely rozbít republiku tak houževnatě a zarputile jako jejich západnější slovenští spoluobčané. Do Těšina ještě na podzim 1938 vpadli horliví

Poláci a zabrali část českého Slezska, které pak za další rok jim ve válečném tažení odňali Němci a přivtělili přímo k Říši.

Patnáctého března 1939 Hitlerova armáda poctila aktem násilné okupace Prahu a zbytek Čech a Moravy. Den předtím se prohlásilo skorofašistické Slovensko Monsignora Tisa za samostatný stát pod patronací Hitlera a do Užhorodu vjel na bílém koni admirál bez loďstva, maďarský diktátor Horthy a za velké slávy místních maďaronů Maďarsko jako spojenec Hitlerova Německa znovu, po dvaceti letech, okupovalo ubohou Podkarpatskou Rus na dalších šest let. I na Podkarpatské Rusi sice tehdy působilo protičeské hnutí Monsignora Vološina, avšak maďarský vpád během několika hodin po vyhlášení jakési podvodné podkarpatoruské samostatnosti učinil okamžitou přítrž protičeským náladám. Podkarpatská Rusina se nikdy totiž během své pohnuté historie nedožili takového kulturního i hospodářského rozkvětu jaký jim skýtala Československá republika, a to si osvědčili i potom, kdy jejich zemi převálcovala Rudá armáda a inkorporovala ji násilně k Sovětskému svazu

Tak jako okupace jednotlivých území Československa před počátkem druhé světové války vyvolávala v oněch okupovaných územích různé reakce obyvatelstva, tak i potom jejich osvobození od Hitlerovy nadvlády probíhalo nesouladně. Sudetští Němci Hitlerovu okupaci Sudet vítali s netajeným nadšením a poválečný návrat Čechů přijímali s nemalým odporem. Začal jejich okamžitý odsun „heim ins Reich“ jimi před válkou tak kýžený, zprvu spontánní – říká se tomu dnes i odsun „divoký“, ale kdo prožil šest let vlády německé pěsti nebyl tehdy a ani nemohl být českou reakcí nijak překvapen. Na druhé, té nejvýchodnější straně někdejšího Československa, na Podkarpatské Rusi, byla reakce na osvobození právě opačná. Několikaletá maďarská okupace jen posílila pocit věrnosti k republice a příchod sovětské armády generála Malinovského rozhodně nepřispěl k nadšení Podkarpatorusů připojit se k Sovětskému Svazu. Kdyby bylo bývalo tehdy dovoleno svobodné hlasování, naprostá většina obyvatel by byla bezesporu volila pro Masarykovu republiku. Stalin na souhlas místního obyvatelstva ovšem nečekal.

Na Slovensku panovaly ku konci války určité rozpaky. Za panování Hlinkovců se lidem až tak špatně nevedlo. V Praze proskakovaly za války pověsti o tom, jak lze na Slovensku koupit i banány - a ty Praha za okupace nikdy neviděla. Tisova zrada Československa nebyla jako taková Slováky samými pocíťována. Hitlera nikdo sice obzvláště nemiloval, ale jeho poměrně blahovolné panování bylo trpěno, Slovensko vyslalo i nějakou tu rotu na východní frontu jako spojence německé armády a i západním Spojencům vyhlásilo válku, ale až do poloviny roku 1944 kdy vypuklo povstání bylo lidem celkem hej. Pravda, židé odváženi byli, ale na židech, Česích a cikánech Tisově prohitlerovské vládě málo záleželo. A zlovolné přečiny armády generála Malinovského se i na Slovensku postaraly o to, aby „osvobození“ sovětskými vojsky bylo pokládáno spíše za další nevoli. Možná, že konečně jen hrozby Moskvy učinit ze Slovenska přímo sovětskou republiku nutilo nenadšené Slováky smířit se opět s Československem a prezident Beneš vynakládal značné úsilí při omlouvání slovenských postojů jako spojence Hitlera na straně vítězných Spojenců, kteří kolaborační postoje Tisova Slovenska pokládali nicméně za trestuhodné. Košice, za války Maďary tvrdě okupované, tvořily ovšem výjimku a proto se asi v Košicích také dostalo prezidentu Benešovi po jeho přiletu z Londýna přes Moskvu tak srdečného a nefalšovaného přivítání.

Snad nejvroucněji uvítala po válce navrátilivšího se prezidenta a jeho exilovou vládu Morava a v Brně mu bylo během prezidentovy triumfální cesty z východu na západ republiky uspořádáno skvělé přijetí. Vroucnější než jeho uvítání potom v Praze na Staroměstském náměstí, kde sešikované davы komunistů, vítající Beneše, ostentativně provolávaly slávu Stalinovi. Nicméně, osvobození Prahy po více než šestileté okupaci vítal každý kromě vyložených kolaborantů. A těch byla skutečně jen pouhá hrstka. Devátý květen, kdy do Prahy konečně směrem ze západu dospěla sovětská armáda, devátý květen byl v Praze dnem nesmírného nadšení a uvolnění, den záplavy vlajek, v prvních dnech téměř výlučně jen těch československých. Ale potíže se počaly objevovat už hned během několika dní. Odbojová rada pod řízením profesora Alberta Pražáka usměrňující chod pražského povstání, byla pod tlakem komunistů odsunuta na vedlejší kolej. Pomoc Vlasovců bojujících Praze proti Němcům byla brzy vymazána a zapomenuta a boj komunistů o politickou moc ve státě se počínal všude projevovat. Elitní svazy sovětské armády, které dorazily devátého května přímo z dobytého Berlína byly během několika dní staženy a loupeživé oddíly dostavivší se z vý-

chodní části republiky nastoupily na jejich místo. Tehdy se Praha bleskově naučila dvě ruské věty – „davaj časy“ a „davaj sudá, davaj býstro“...

Avšak přes všechny potíže a všechny těžkosti svitla v Praze devátého května 1945 skutečná vidina skutečné svobody. Že pak byla pozvolna znovu systematicky omezo-
vána a nakonec za pár let ztracena je už kapitola jiná. Vítězný „devátý květen“ byl
skutečně onoho prvního devátého května pocítován jako den bezmezné radosti a já-
soty z vítězství nad úhlavním nepřitelem. Že „vítězný únor“ už i tehdy zákeřně číhal
za rohem se brzy počínalo tušit. Avšak vítězství nad německými okupanty bylo devá-
tého května Léta Páně 1945 pocítováno toho památného dne jako omamná vůně zno-
vunabyté svobody.

V tomto dubnovém čísle Věstníku popřejeme **dubňáčkám a dubňákům, květenkám a květnákům.**

Srdečně blahopřejeme a přejeme všechno nejlepší sestrám, které oslaví své kulaté, nebo půlkulaté narozeniny v dubnu: 20.4. **Mileně Křížové,** narozené v Moravském Berouně. Sestra Milena začala cvičit v Sokole Moravský Beroun, Župa Olomoucká v roce 1933 až do roku 1938. V letech 1945 – 48 byla cvičitelkou dorostu. Její manžel, Antonín byl navigátorem slavné 311. perutě v RAF v Anglii. 9.5. oslaví své narozeniny **Olga Penn Pšeničná,** rodačka z Prahy, která v letech 1945 – 46 cvičila jako žákyně v Sokole Holešovice, Župa Pražská a 17.5. bude slavit **Draha Divíšková,** rodačka z Prahy z Michalovců.

A vše nejlepší našim bratřím, kteří ty kulaté nebo půlkulaté oslaví v dubnu: 6.4. **Michalu Kamberskému,** rodáku z Kolína, 15.4 **Frantovi Bejčkovi,** rodáku z Plzně, který byl vydavatelem prvních českých novin v Sydney, čtrnáctideníku „Pacifik“, který zde vycházel po dlouhou řadu let, 19.4. **Johnu Josephu Janouroví,** rodáku ze Sydney, 25.5 **Harrymu Mariánn Foltánovi** rodáku z Vočic a 26.4. **Jaroslavu Cadrovi,** narozenému v Ostravě a těm co je oslaví v květnu: 3.5. **Gabrielu Kantorovi,** rodáku z Nových Zámků, pozdrav posíláme do Čech, kde 13.5. oslaví své kulatiny **Vláďa Geršl.** Už tam žije 15 let. Mnozí si ho pamatují, hrával na našich zábavách na harmoniku a klarinet. A 30.5. bude slavit **Tomáš Bursík,** pražský rodák.

A těm dříve narozeným, našim seniorům i k nekulatým narozeninám přejeme vše nejlepší a pevné zdraví. 23.3. sestře **Mance Doležalové,** rodačce z Lysé nad Labem krerá chodila cvičit do Sokola Čelákovice v Župě Barákové, 22.4. popřejeme ke krásnému jubileu našemu nejstaršímu sokolu **Johnu Hanušovi Federerovi k jeho pětadevadesátým narozeninám,** bratr Hanuš se před **95 lety** narodil v Praze. Chodil do obecné školy ve Vladislavově ulici, tedy do stejné školy jako autor této rubriky, já ovšem o něco později. Bratr Federer uprchl z protektorátu do Anglie, kde hned vstoupil do armády a před 62 lety jako příslušník Liškovy tankové brigády obléhal Dunquerque. Dále pak popřejeme 30.4. bratru **Josefu Tomkovi,** rodáku ze Skutče. Sokolovat začal v Sokole Zaječice u Chrudimi. V letech 1946-48 byl náčelníkem Sokola Bečov. Po odchodu do exilu byl náčelníkem Sokola Murnau. Po příjezdu, vlastně po příplutí do Perthu, kde tehdy byla sokolská jednota se stal bratr Tomek jejím kronikářem. Je asi málo známo, že autorem překrásné, kaligraficky psané kroniky Sokola Perth byl bratr Tomek. 12.5. oslaví své narozeniny bratr **Bohouš Šárka,** rodák z Kňevčic u Sedlčan. Cvičit začal bratr Šárka v Sokole Sedlčany. Za války byl totálně nasazen jako každý z jeho ročníku, ale měl velké štěstí, byl nasazen do Sudet, do Liberce a tam pracoval v pojišťovně pro kterou dříve pracoval ve Strakonících. A 26.5. oslaví své narozeniny bratr **Slávek Navrátil,** který se narodil v Heršpicích, kde začal chodit do Sokola v roce 1928. Později pak cvičil v Sokole Brno a v Sokole Mariánské Lázně. Slávku, přejeme Ti vše nejlepší a hodně zdraví!

MÁTE JIŽ ZAPLACENÝ 2007 VĚSTNÍK \$25?

V ZDRAVÉM TĚLE ZDRAVÝ DUCH *Milada Kozáková*

Tento článek byl psán ještě za života sestry Marie Provazníkové (pozn. red. Věstníku).

Sestry M Kozáková a M Provazníková

Živým pomníkem tomuto heslu je Marie Provazníková, narozená 14. října 1890.

Prožila obě světové války a její dlouhý život je nesmírně bohatý, věnovaný plně Sokolu. V mém krátkém článku o této vynikající ženě se nemohu rozepisovat o její činnosti a zásluhách, o významu její vynikající osobnosti. Ostatně, kdyby se oparádila všemi řády a vyznamenáními, které za svého tak činného života obdržela, zastínila by kteroukoli ženu světa oplepenou diamanty. Jaká škoda, že nemáme její biografii.

Tak alespoň pár řádek o její nedávné návštěvě u Lišků. Také kdo jiný by se lépe hodil, aby jej sestra Provazníková navštívila? Nuže, paměť této Sokolky je neuvěřitelná, její mysl v jejích 96-ti letech

je svěží, jako by roky ji mýjely aniž by se jí dotkly. Její vyprávění je zábavné a veselé. Bratr Liška má nahrané na pásce její vyprávění, jak došlo k zájezdu dorostenek do Dijonu a Paříže v roce 1938. Byla jsem jednou z nich se svou sestrou Děvanou. My dorostenky, tehdy, jsme byly ještě naivní dětičky, ale dobře vychované, a velké vlastenky, k čemuž nás vedl Sokol.

Dnešní mládež je ošizená o tento krásný věk. Jsou předčasně vyspělé a vrhají se střemhlav do života dospělých, aniž by věděly, co je zodpovědnost a povinnost.

Tak ale zpět do roku 1938. Slet tohoto roku byl nádherný, jako by to byl výkřik do světa: podívejte se na nás, jaký jsme národ, nedejte nás na pospas vrahům, kteří číhají za humny. Zde, když sestra Provazníková by byla mohla odpočívat na vavřínech, byl na ni uvalen další úkol. Přivést dorostenky na sjezd gymnastek do Dijonu, kde jí bylo uděleno největší vyznamenání, jakého je možno se dožít: Legion d'honneur - řád čestné legie.

Sestra Provazníková vypráví. Bylo po sletě, dorostenky se rozejely do svých domovů a teď je třeba znovu je shánět dohromady. Bylo tedy uveřejněno oznámení v novinách, aby se přihlásily dorostenky, které cvičily na sletě a zúčastnily se závodů.

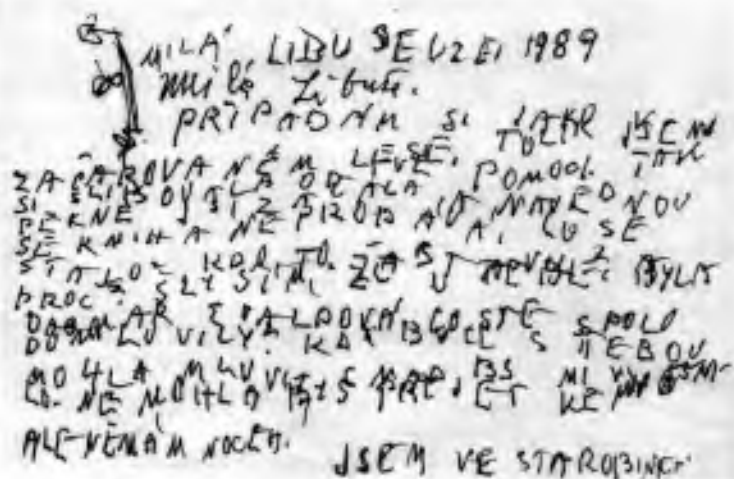
Další podmínkou bylo, že otcové zatáhnou veškeré výlohy. Ty byly ztížené tím, že jsme s sebou musely mít právě české lidové kroje, které musely být předvedeny komisi ke schválení. Tak náš tatík, velký Sokol, nás dvě na tento zájezd vypravil. Kroje nám koupil uhersko-hradištské v obchodě na Příkopech, který ještě dnes existuje. A s obavami, zda se ještě vrátíme, neb válka visela nad našimi hlavami jako Damoklův meč, naši rodiče nás doprovodili na nádraží. Byly nám přiděleny vagony třetí třídy, čtyři děvčata na jedno kupé, celkem 95 dorostenek. Jely jsme celou noc, a tak jsme se ke spánku uložily na tvrdých dřevěných lavicích, jedna na zemi na kufrech a já jsem si vylezla nahoru do korýtky na zavazadla kde mimo tvrdé dřevo byl problém nespadnout, když vlak zastaví. Ale mladí se vyspí všude.

V Dijonu jsme se musely pěkně seřadit a maširovat do ubytovny. Asi bychom byly pochodovaly jako zvadlé konvalinky, kdyby nám naše vedoucí nedaly povel ke zpěvu. A při těch našich českých písničkách do pochodu, které jsme zpívaly při každém cvičení v tělocvičně, hned do nás vjela nová energie. Ulice byly lemovány spoustou diváků, kteří nám tleskali. Naše pochody Dijonem se opakovaly denně a Frantíci se naučili křičet "Nazdar".

Zde, abych raději mluvila o sestře Provazníkové, se mi přihodila malá příhoda, která ukazuje, jak žádná maličkost neušla její pozornosti, a žádná z nás nescílných dorostenek nebyla pro ni bez důležitosti.

Seděly jsme u dlouhých stolů u oběda. Já, jako většina dlouhých hubených výrostků, jsem měla nepěkný zvyk se hrbít. Sice mne naši rodiče neustále napomínali "Narovnej se!", což celkem moc nezabralo, ale když šla kolem mne sestra

Provazníková a poklepala mi po zádech a řekla „Holčičko, narovnej se“, to bylo příkázání, které jsem již nikdy nezapomněla.

MILA' LIBU SEVZEI 1989
MILU' ZUBU.
PRIPADNA SI JAKO JSEM
ZAPROVA NE M LEVE, TOLAK JSEM
SI PAKNE OY SI LA ORALA POMOL TIK
SE KNIHA NE PIROR AD MARENOU
STALO ZY SIAL ZO STREVALZ BYLT
DROG AR ZA LAOKH BLOSTE SPOLO
DOVA LU VILY. KA BLOCE S TEBOU
MO YLA M LU VIZ S PARE IS MI YAM
LO NE MOITLO PZS PARE ET KE YAM
ALE VEMAM NOCU. JSEM VE STAROBINE'

Dopis sestry Provazníkové z doby, kdy jí zrak již nesloužil.

se vykoupe v horké vodě, pak ji postupně vymění za zcela studenou, a v té cvičí. Slyšela, že Liškovi mají jacuzzi, tak si přivezla dvoje plavky. Není to ztělesnění Tyršova hesla "V zdravém těle zdravý duch"?

A sestra Provazníková vzpomíná, jak jednou na nás začali diváci, kteří lemovali ulice, cosi pokřikovat. Skandovali: "Vos chansons!", což konečně jeden mladík našim vedoucím vysvětlil, že chtějí, abychom zpívaly. Tak jsme za zpěvu a jáсотu, často zasypávány květinami a konfetami z oken domů, pochodovaly Dijonem. Naše chrpově modré cvičební úbory a žluté blatouchové věnečky, 95 děvčátek cvičících jako vojáci, uhraňuly Francouzům. Kdekoliv jsme rozprášené po světě, všechny jistě stejně vzpomínáme.

A Liškovi vám mohou vyprávět, jak sestra Provazníková ve svých 96-ti letech je i fyzicky ještě čipera. Ráno

Vzpomínání na Velikonoce mého dětství.

Autorka M Sedláčková

V Austrálii nemají Velikonoce takové kouzlo jako tam v Čechách. Tady na jižní polokouli máme v té době podzim. Příroda se neprobouzí z dlouhého zimního spánku, kdy stromy zdvihaly své holé větve k nízké šedé obloze, pole pospávala pod hnědým hávem zorané půdy, nebo byl kraj jako v pohádce, zahalený bělostným pokrývem sněhu.

Tu velikonoční náladu svého dětství s příchodem jara si dnes vybavím jen ve vzpomínkách. Příroda ze sebe setřásala zimu. Vzduch voněl jarem, tráva se začínala zelenat na lukách a podél cest. Na mezích voněly fialky, v potocích radostně zurčely jarní vody a skřivánek trlkoval na vysokém jarním nebi.

Před válkou jsme bydleli v Ústí nad Labem a s velkou radostí jsme jezdili každé velikonoce na vesnici k babičce a dědečkovi Skálouc do Málkova Lnářského v jižních Čechách.

Ve staveních už pípala u kamen čerstvě vylíhnutá kuřátka. Chodily jsme se sestřenicí Božou Velískouc na kopřivy. Trhaly jsme je v rukavicích aby nám nepopálily ruce. Potom na jemno usekané a smíchané s otrubami a šrotem jsme tím krmily ta roztomilá kropenatě opeřená stvořeníčka. Později se líhla žlutá kačátka a housátka.

Velikonoční týden byl naplněný kostelními obřady. Na Květnou neděli byl průvod kolem kostela a světily se kočičky. Každý si jich přinesl svazek domů. Na Zelený čtvrtek zvony ztichly a ve vesnicích chodily skupiny dětí s řehtačkami. Ráno bylo po mši před kostelem pálení Jidáše. Když shořela velká hromada dříví a chrastí, kterou pan farář Slaviček zapálil, každý si vzal několik vychladlých oharků. Doma se daly na trámy pod krovem stavení, stájů a stodol, aby chránily vše před ohněm.

Na velikonoce jsem měla vždycky nové šaty. Pamatuji si, když mi bylo dvanáct nebo třináct let na kostýmek z tmavomodré, lehké vlněné látky. Měl skládanou sukni a kabátek bez klopů s V výstřihem. Z jedné kapsy mi koukaly přeložené bílé rukavičky. K tomu jsem měla novou kabelku, slaměný klobouček a lakové střevíce. Najednou jsem se cítila být slečnou.

Před kostelem jsme se vždycky sešli s příbuznými. Tety si mě prohlédly, ocenili jak jsem vyrostla a pochválily moje nové šaty. Bylo to tak pěkné vidět jejich zájem,

pocítovat jejich přáteství a vědět že mezi ně patřím. Později v cizině člověk těžce nesl tu osamělost a ztrátu identity.

Na Velký pátek, ještě před východem slunce, jsme se my "mladá chasa" rozešli na všechny strany, abychom na každém poli zasadili tři křížky z větviček jivy posvěcených na Květnou neděli a pomodlili se Otčenáš, aby byla dobrá úroda. Ještě jako malé děvče jsem šla se strýčkem Josefem. Zem byla studená a bosé nohy mě zábyly. U potoka jsme si je umyli v ledově vodě. Na stinné straně se ještě třpytily průzračné střepty tenkého ledu. Po chvílce se z růžové záře na obzoru rozprskl vějíř paprsků a střípkem světla začalo slunce vyplouvat nad obzor. Poklekli jsme a modlitbou vítali nový den. Bylo v tom okamžiku něco tak monumentálního - spojení toho dne s dávnými dobami křesťanství a dosah těchto obyčejů nazpět až do doby pohanské, uprostřed scenerie přírody na přerodu zimy a jara. Odpoledne se šlo do kostela k líbání Kristových ran. Jeho socha ležela jakoby ve sluji, každý poklekl, pokřižoval se a políbil jeho krvavé rány. Na Velký pátek se babička s maminkou postily. Muži a my děti jsme jedli Jidášky.

Na Bílou sobotu byl jarní úklid. Nejen že se vydrhly podlahy, ale i nábytek se umyl, menší kusy v rybníčku na návsi a potom se pekla spousta bochánků. K večeru se všichni oblékli do svátečních šatů a šlo se do kostela na Vzkříšení. Přešli jsme dvůr a podloubím do zahrady. V malé zahrádce u kamenné zdi, kde včely ještě spaly v úlech, jsme si my děvčata natrhaly do klopky kytičku jarních květů. Pod zahradou se už zelenalo osení na polích a tráva na lukách. Pěšinou mezi lukama jsme přešli podél sítím zarostlého okraje Kadovského rybníka a kolem pole Jezvinky vzhůru ke Kadovu. Vzduch byl svěží a louky i stromy voněly jarem. Z přírody vydychovala k nám sváteční jarní nálada.

Než jsme došli do Kadova, padla už často tma. Kostel zářil světly a najednou, po několikadenním tichu, kdy zvuk zvonů nahrazovaly řehtačky se zase rozezvučely zvony. Už jsem nikdy nezažila, jako v těchto chvílích v dětství, tak velkolepý okamžik radosti z oslavy Krista, který tak dávno vstal z mrtvých a změnil lidstvo a jeho dějiny. Z rozzářeného kostela se vyhrnul průvod za knězem, který držel ve zdvižených rukou třpytící se monstranci. Zvony hlaholily a po návratu procesí se kostel rozezvučel zpěvem věřících. Vzpomínám si, jak moje maminka vždycky krásně zpívala, jak mi bylo pěkně a radostno a jak jsem se cítila pozdvížena na duchu a k Bohu. Škoda, že osud a životní události mě o toto pozdvížení duše ochudily.

V neděli na Boží Hod byla slavná mše. Všichni vesničané, svátečně oblečení, procházeli v rodinných skupinkách vesnicí, podél poli za vsí a po hrázi rybníka do kopce ke Kadovu, kde už stály skupiny občanů z jiných vesnic. Políbili jsme se s příbuznými, kmoťrůčka z Pole mi pochválila oblečení a všichni podotýkali jak jsme my děti od minulého roku vyrostly. Potom se šlo do kostela. Když jsem byla větší, šla jsem na kruchtu a pozorovala odtud mši a varhaníka vedle mne jak hraje náboženské melodie.

Na Boží Hod se barvila vajíčka. Buď jsme používali otisky, které jsme přivezli z Ústí, nebo je babička barvila svým způsobem. Měla už nastrádanou spoustu šlupek z cibuli a vařila je vždycky se spoustou vajíček v hrnci. Dnes vzpomínám s nostalgií na tu velkou mísu nahnědlých vajíček smíšených s jemně zelenými, která se obarvila na bleďe zeleno ve vodě s jarním osením. Na Hůrce, vršku nad Malkovem, jsme je potom vyhazovali a snažili chytat. Rozbité jsme snědli. Musela jsem jich hodně rozbit protože jsem dlouho potom neměla ráda vajíčka na tvrdo, přestože mi je malkovští kluci s chutí pomáhali sníst. Ve vsi zatím proháněli chlapci s metlami děvčata a ta se musela vykoupit obarvenými vajíčky. My děti jsme se tomu na Hůrce vyhnuly.

Na Velikonoční pondělí odpoledne bylo v sále hospody u Krejčího divadlo malkovských dobrovolníků. Představení začalo vždy o hodinu později než bylo oznámeno. Jak jsme čekali na lavicích, ozývaly se za oponou rány kladivem, dupot a hlomoz představování, hlasy a smích. Konečně se opona rozevřela a přes silné nalíčení herců jsme každého poznali a z posluchačstva se ozývaly poznámky i smích. Já jsem jednou hrála sirotka, zkroušeného a stydlivého.

Za války doma v Klatovech, když babičky a dědečka už nebylo a do Malkova jsme tak často nejezdili, pekla vždycky maminka o Velikonocích beránka z piškotového těsta ve zvláštní hliněné formě. Na Boží Hod jsme měli k obědu pečené jehně nebo kůzle s nádivkou.

Velikonoce ve městě už neměly kouzlo těch svátků našeho dětství v Malkově.

Poznámka: Skálouc, Veliškouc je místní nářečí kraje kolem Horaždovic a Blatné. Nikdo tam neřekne Veliškovic, Skálovic a já do dneška také ne.

Jsou zde možná i jiné výrazy tohoto nářečí, které si ani neuvědomuji, protože jsou tak zakořeněné v mé mysli ve spojení s tím krajem.

*S pohnutím napsala tyto vzpomínky na dávné zážitky v dětství
Maruška Sedláčková
Zlaté Pobřeží*

Ohlasy čtenářů

... V poslednom vydaní Vestníka ma zaujal Váš článok o presadzovaní československej štátnosti na území Slovenska po vzniku (najmä pre Slovensko) tak potrebnej, očakávanej, obom národom (lepšie povedané Slovanom žijúcim medzi Ašou a Užhorodom) prospešnej Československej republiky. Ja (moja generácia) navštevovali hodiny dejepisu socialistického školstva, učili sme sa o tých udalostiach ako prvom víťaznom postupe socialistickej moci na území Československa (neskôr na území Československej socialistickej republiky) o takzvanej Republike rád – kedy pracujúcemu ľudu prišli pomôcť vojenské oddiely červených gárd z územia Maďarska. V učebniciach nebolo spomenuté, že išlo o maďarskú kartu, ktorú tromfnúť bolo možné iba spoločnými československými silami... Nebyť tak sa odohraných udalostí, s istotou tvrdím, že na Slovensku by sa dnes jazykom slovenským nehovorilo, neučilo, neúradovalo, nekultúrnilo, ..., so všetkými ďalšími dôsledkami. ...
(úryvok z dopisu zaslaného Bořkovi Šindlerovi)

Pavol Helia, Queenscliff NSW

...díky za pěkný Věstník a přeji všem v Sokole pěkný rok 2007.

Váš Ivo Sedláček, Sydney

Bratře Miroslave, přeji Vám všem v Sokole zdárný a úspěšný rok a redakci Věstníku mnohé díky za velmi informativní zpravodajství.

P.S. pro bratra Zahradku

Milý Jaroslave, dik za výbornou organizaci Věstníku a Tvým spolupracovníkům mnoho dalšího zdaru.

Oliver Fiala, Exeter NSW

Bořku, mám tady medaili, kterou dostal můj otec. Byl tam na Slovensku a pokud já vím, bojovali hlavně proti maďarským komunistům jako sokolští dobrovolníci. Byla o tom napsána kniha s názvem Nem nem soha, což znamená Ne, ne nikdy. Knihu jsem četl víc jak před 60-ti lety a myslím, že to za komunistů museli někam zahodit nebo zastrčit aby to nikdo nenašel. Až budu příště mluvit s mojí sestrou zeptám se, jestli o tom něco ví. Medaili jsem si před lety přivezl z Prahy a několikrát jsem s ní pochodoval na ANZAC a SEC parádách. Udělal jsem kopii medaile a také fotografie mého otce z té doby.

Ota Hanzal, Quakers Hill NSW

(Fotografie uveřejňujeme na stranách 22 a 23 – pozn. red. Věstníku)

Žalov.

Počátkem března jsme dostali zprávu z Kanady, kde ve Vancouveru zemřel bratr **František Broženský**. Franta byl členem výboru Sokola Sydney v šedesátých letech. Byl jednatelem naší jednoty a zachovaly se některé jeho zápisy ze schůzí. Administrativu předal pak br. J. Jelínkovi v letech 1967-68, kdy odjel do Brazílie. Bratr Broženský vystudoval ještě v Čechách strojní inženýrství a v Sydney projektoval a dodával klimatizační soupravy. V Sydney se seznámil s Kanaďankou, která se stala jeho manželkou. V své práci pokračoval i v Brazílii. Po návratu začal dělat PhD v roce 1975, ale svoji práci nedokončil. Pak pracoval na různých výzkumných úkolech v Rockhamptonu, Greenwellu v Queenslandu a nakonec v Darwinu, odkud se vrátil k rodině do Kanady. Bratr Broženský byl velký vlastenec, čehož důkazem je pojmenování jeho syna jménem legendárního Přemyslovského knížete „Neklan“. Čest jeho světlé památce.

PROGRAMY "ČESKÉHO ORFEA".

Neděle 6.května 2007 ve 14 hodin:

"Barokní duety" - medailon o známé zpěvačce Kathleen Battle z r. 1993. Následuje koncert: Haydn-Symfonie č.92 "Oxford" a Mozart - Symfonie č.38 "Pražská". Orchester Consensus Musicus Wien pod taktovkou Nikolause Harmoncourta.
Vynikající nahrávka!

Neděle 3.června 2007 ve 14 hodin:

Vzácné filmové provedení baletu "Don Quixote". Hudbu složil Ludvík Minkus - údajně skladatel českého původu z 19. století. Film byl natočen v Melbourne v roce 1972. V hlavních rolích vystupují Rudolf Nureyev, Sir Robert Helpman a Lucette Aldous.

Neděle 16.července 2007 ve 14 hodin:

Giacomo Puccini: "Tosca". Nahrávka přímého přenosu z Metropolitan Opera z roku 1985. Skvělá produkce Franca Zeffirelliho. Sólisté: Cavaradossi - Plácido Domingo; Tosca - Hildegard Behrens; Scarpia - Cornell MacNeill. Trvání 2 hodiny.

Doufáme, že tyto výborné pořady přilákají hojný počet návštěvníků (i z těch mladších generací), kteří nebudou zklamáni. Těšíme se na Vaši účast.

SOKOL STARS – KIDS 0 TO 10 YEARS OLD

*Twinkle twinkle Sokol Stars
Hanging off the monkey bars
Trampolines and climbing walls
Somersaults and bouncing balls
Twinkle twinkle Sokol stars
Hanging off the monkey bars*

**SATURDAYS FROM 3.30 TO 4.30 APR 21; MAY 5 & 19;
JUN 2, 16 & 30 - CALL JANE 0438 014 125**

LETEM SVĚTEM

Jako obvykle, i tentokrát jsem byl pověřen průletem českého krajanického tisku. A jako obvykle, i tentokrát jsem jej prolétal s radostí.

Prosincové číslo českého zahraničního časopisu Nový Polygon přináší kromě mnoha jiných zajímavostí také závažný článek queenslandské žurnalistky Marcely Čechové, v němž se tato autorka bez rukaviček velmi ostře pouští do nevděčných přistěhovalců do pátého světadílu a jejich bizarních představ o australských ženách. Uvádí, jako výstrahu, svůj překlad jedné stati z knihy Paula Sheehana „Girls like you“ a nabádá čtenáře, aby se s obsahem oné knihy seznámili. Upozorňuje také na nebezpečí plynoucí z přijímání teroristických mohamedánských primitivů do etablovaných západních komunit. Je to velmi smutné leč také velmi informativní čtení a nutí nás k vážnému zamyšlení. - V tomlež čísle Nového Polygonu se také dovídáme zajímavá fakta o muži, jenž spoluzbýsobil odsouzení k smrti generála Heliadora Piky – a tím mužem je nechvalně proslulý JUDr Karel Vaš, rodák z Užhorodu. Čtenář se dovídá, že Vaš uprchl za války z Podkarpatské Rusi do Sovětského Svazu, kde byl internován v gulagském táboře kolem severosibiřské Vorkuty. Potom dobrovolně vstoupil do nově utvořené Svobodovy armády a tam navázal úzké spojení se sovětskou vojenskou rozvědkou. Má na svědomí celou řadu rozsudků proti nevinným obětem československé komunistické justice. Byl však v roce 1951 postaven samotnými bolševiky v Praze před soud za údajnou vraždu a mnoho let potom trávil v Leopoldově a jiných věznicích. Nicméně po celý život byl a zůstal kovaným bolševikem, za nic se ani dnes neomlouvá... První číslo Nového Polygonu z tohoto roku přináší celou řadu dalších zajímavostí včetně poutavých úvah JUDr Milana Hulíka a kopancích sametové a posametové české justice.

Věřte nevěřte, ale v České republice vychází také Pivní Kurýr, několikastránkový časopis tištěný na lesklém druhu papíru, který by se mohl stát předmětem zájvu našeho nepivního Věstníku (tedy ten druh luxusního papíru) a říká si „notoricky známý list zemí koruny české“. To číslo, které mi padlo do ruky se zabývá také pivovarem v Nové Pace a má na první stránce článek pod názvem „Pivo z Nové Paky? To bych si dal taky.“ Také články pod tituly Život s tekutým chlebem, Zprávy s pěnou, Horké léto v Budvaru, Budvarky se utěšeně rozrůstají, Uchopme se ramen - pijme ten náš Staropramen. Nu, pivaři si na své přijdou, i kdyby přeskočili stránku na níž se na čtenáře celkem dostí neupejpací ba spíše vyzývavé dívka jistá mladá dáma nepřekypující svrchním oděním. Nějak mě to ale nutkalo umístit Pivního Kurýra přece jen v koši, ale tu mi padl do oka sloupek Josefa Fouska s jeho fotografií a vlastním podpisem – a najednou mě také napadlo, že tenhle Pivní Kurýr by vlastně mohl být jedním z mála českých novin ještě nevlastněných Němci, jako třeba Lidové noviny. Tak vznikly tyto rádečky – a nezastírejme si, že trochu toho žertu Čecha nikdy nezabilo a zabít nemůže.

Dvuměsíčník Evy Strážovské pro leden/únor 2007 Český Dialog nám na titulní straně přináší skvostný obrázek malostranské Čertovky i s oním historickým mlýnským kolem a člověk by se tam hned odstěhoval, kdyby... Překáží mu v tom jen to zatrolené KDYBY. A toto číslo Českého Dialogu se také vyznačuje počtem příspěvků týkajících se Austrálie. Je tu například dlouhé a obsažné vyprávění Jany Reichové o zesnulé spisovatelce a autorčině přítelkyni Božence Šamánkové, článek o českém výtvarníkovi v Canbeře Bohuslavu Kalivodovi a dokonce i přetištěný výňatek z našeho únorového Věstníku pod titulkem „Letem světem únor 2007“ pojednávající mimo jiné i o Evině návštěvě v Sydney v roce 1995 s atraktivním obrázkem Bondi Beache. Na dovršení australských motivů si můžeme také přečíst recenzi knihy plukovníka Jaroslava Nováka usedlého v našem Newcastle „Byl jsem letcem R.A.F.“ z pera Heleny Karasové. Kromě jiných dalších zajímavostí je tam i podstatný článek Martiny Fialkové o Bohuslavu Martinů s připomínkou, že za dva roky uplyne padesát let od skladatelovy smrti a že tedy Český Dialog hodlá jeho hudebnímu dílu věnovat i v budoucnu zvláštní pozornost. Martinů prožil větší část svého života mimo svou rodnou zemi a podle měřítek jistých českých respektive kocourkovských politiků by mu nemělo být zřejmě uděleno české volební právo, kdyby byl dnes ještě mezi živými, ledaže v republice platil daně. Přestože vždy byl a stále zůstává jedním z nejznámějších a také nejčestějších českých hudebních skladatelů. Však už ale dobře víme, že čeští sameťáci si dovedou plést exil s Radeckým na výbornou.

V lednovém vydání anglicky psaného časopisu American Sokol se dočítáme o strategickém plánu zřejmě inspirovaném klesajícím počtem členstva. Článek je nadepsán AMERICAN SOKOL STRATEGIC PLAN TAKES OFF a mimo jiné uvádí tato závažná slova: "...We also needed to step back to determine whether we needed to have a strategic plan in the first place. Here's what we came up with. Our adult and youth membership numbers are declining and have been declining for many years; the number of units are also declining and not just from mergers; our communities where units are located are becoming more diverse and the Czech/Slovak culture is no longer their focal point; we are not meeting the needs of the public and offering them programs to entice them to join; volunteerism is becoming a scarce commodity and it's harder and harder to get people to volunteer their time to keep us going; still after 141 years of existence we are unknown; although we have resources in our physical and financial assets they are limited and often restricted. BUT we do have a great product and we need to do everything in our power to ensure it is around for future generations to know, love and share... The nine critical areas we decided to concentrate on, which we call our strategic imperatives, cover a new mission statement, standardized programs, personnel including executive director, instructors and volunteers, finances looking at sources, grants and unit assistance, membership types and database, organizational development looking at our structure and a unit handbook, communication standards and methods, marketing plan and branding and finally leadership development around recruitment and internal training...". V tomto duchu autorka článku, Maryann Fiordelis („interim Strategic Plan Manager“) pokračuje a poznáváme, že vlastně hovoří o problémech, s nimiž zápasí i naše sydneyjská jednota. Těžko předpovědět, zdali onen strategický plán se potká s úspěchem. Je to zajímavá věc – v době, kdy jsme zde zápolili s nedostatkem místa, s nevlí vlad a s nedostatkem financí, Sokol kvetl. Dnes, když máme tu největší vládní přízeň jaké se kdy Sokolu v Sydney dostalo, sokolský květ jakoby uvaldal. Věřme s našimi americkými bratry a sestrami, že neuvadne.

Mám také před sebou dvě čísla Kanadského Sokola z prosince 2006 až února tohoto roku. Poslední číslo z minulého roku také referuje o sokole v Melbourne a v Sydney, ba dokonce obsahuje i citát z našeho Věstníku a přináší smutnou zprávu o skonu našeho bratra Oldy Mařika. Prvé číslo Kanadského Sokola z letošního roku se mimo jiné zabývá i životní cestou sestry Renaty Tyršové, manželky zakladatele Sokola a přetiskuje i část jejího projevu v Praze z roku 1924, když jí bylo uděleno vysoké sokolské vyznamenání. Tehdy také pravila: "...A z dědictví Tyršova připomínám především jeho upřímné národní citění a myšlení a jeho úsilí o českost našeho národního a kulturního snažení. Jest to především a snad jedině sokolstvo, které může naši mládež vracet správný pohled na náš veřejný a společenský život a naše staré osvědčené vlastenectví, jehož i naše doba tolik potřebuje...".

Proč blednu závistí, když pročítám Vídeňské Svobodné Listy? Na své poslední stránce totiž vždy uveřejňují pozvání na ty nejrůznější podniky – na čaje o páté, na maškarní plesy, zábavy, na divadelní představení, přednášky a všelijaké kulturní podniky. Sliny se prostě člověku sbíhají - nu, Vídeňáci žijí za rohem, my na druhém konci světa... Lednové číslo těch vídeňských novin je také pozoruhodné tím, že se tam dočítáme jak o složení nové povolební vlády rakouské tak o složení vlády české. V té rakouské vládě jsou ministři jako Doris Bureš, Reinhold Lopatka, Christine Marek a (držte se) Heidrun Šilhavý. V České vládě jsou naopak Češi se jmény jako Langer a Schwarzenberg. Nemáme si tedy moc co vyčítat. Nakonec snad přece jen neodolám a uvedu jeden česko-vídeňský vtípek z oněch novin: K nebeské bráně přijde desetikoruna a je svatým Petrem bezevšeho vpuštěna. Zanedlouho se dostaví dvacetikoruna a opakuje se totéž. Pak se dostaví tisícikoruna a klíčník ji nevpustí. Jak to – desetikoruna může, dvacetikoruna může a já, tisícovka, nemohu? „Bohužel“, praví svatý Petr, „tebe jsem v kostele nikdy neviděl.“

Je tu přede mnou i queenslandské Na Slovičko s informativními fotografiemi ze společenského života queenslandských Čechů, s povídáním o Sokole, ale bohuže také s oplzlostmi, jež nelze dobře ve Věstníku reprodukovat. Škoda, Na Slovičko má pěknou úpravu a ne jeden zajímavý článek, jen ty ošemetnosti člověku vadí. Nejsme svatouškové, ani nechceme kázat dobré mravy, ale krajanský list by si ubrousek snad přece jen brát měl.

Nakonec se musím vytasit i s omluvou. Do říjnového čísla Věstníku z roku 2006 se omylem vloudila věta v tom smyslu, že Americké Listy jsou tištěny anglicky. Není

tomu tak. Americké Listy jsou tištěny v češtině a v slovenštině a jejich prosincové číslo z minulého roku obsahuje celou řadu poutavých článků včetně velice zajímavé statě Jana Honce o krásách Prahy. Čtenářům se takto omlouvám a prosím za prominutí.

Český tiskový svět prolétal Bořek Šindler

ŠALAMOUNOVO ZLATO

V minulém čísle Věstníku jste sledovali plavbu „Holubičky“, kterou před 400 lety řídil odvážný holandský kapitán Janszoon, který byl asi prvním Evropanem který pozoroval a mapoval pobřeží Austrálie. Říkám zde první Evropan protože na to pobřeží se dívali dlouhá tisíciletí místní domorodci. S mapováním to bylo už slabší. Ale není vyloučeno, že si pobřeží zakreslovali Číňané, kteří tu pozitivně byli počátkem 15. století.

Byla to tenkrát docela zajímavá doba. Jonathan Swift tehdy psal Gulliverovy cesty a probouzel lidskou fantazii. V okolí Austrálie soupeřily dvě námořní velmoci: Portugalsko a Španělsko. Dnes už se zapomíná co byl jejich hlavní cíl a účel. Španělé hledali ostrovy, odkud biblický král Šalamoun měl přivážet zlato. Vedena Alvarem Mendanou první expedice doplula na ostrovy dnes známé jako Šalamounovy ostrovy v roce 1568. Na základě objevů Alvaro Mendany se dalo předpokládat, že Terra australis bude někde blízko, ale druhá výprava vyplula až v roce 1595. Výpravu opět vedl Alvaro Mendana a doprovázel ho Pedro Fernandez de Quiros. Po objevení Markézského souostroví expedice dosáhla archipelágo Santa Cruz, kde se Mendana bez úspěchu snažil založit osadu. Quiros vzal osadníky kteří přežili do Manily. Na třetí výpravu si kapitán Pedro Fernandez de Quiros vybral za svého zástupce Luise Vaeze de Torrese. Expedice vyplula 21. prosince 1605 a koncem dubna 1606 dorazila na ostrov, který byl nazván „Australia del Espíritu Santo“, v Nových Hebridách (dnes Vanuatu). Kapitán Quiros tam založil osadu, kterou nazval „Nový Jeruzalém“. Asi mu to Šalamounovo zlato stále nedávalo pokoj. Za tři a půl týdne po svém příplutí Quiros náhle oznámil, že půjde prozkoumat některé jiné ostrovy. Po návratu z průzkumu jeho loď ani nepřistála a bez vysvětlení odplula do noci. V listopadu se nečekaně objevila v mexickém Acapulcu. Co se s ním stalo potom, to nevíme a asi se už nikdy nedovíme.

Kapitán Torres

Kapitán Torres převzal velení dvou zbývajících lodí a v souladu s příkazy krále, které znamenaly úplnou změnu politiky a zastavení vytváření dalších kolonií opustil novou osadu na Hebridách a vydal se na jihozápad a pokračoval v hledání jižního kontinentu. Marně, všude viděl jen oceán. Rozhodl se proto plout na sever a obeplout Novou Guineu na severní straně. Ani to se však nedařilo, v cestě byly řetězy útesů a strmé ostrovy podél 11. rovnoběžky. Zbývalo plout směrem západním. Torres se musil vyhnout písčným hrázím, bahnu a spoustě malých i velkých ostrovů jižně od střední části pobřeží a byl nucen se držet mezi 5. a 11. rovnoběžkou jižní šířky, než se mu podařilo najít navigovatelný průliv. Jižně od průlivu zahlédl

pobřežní čáru.

22. května 1607, tedy před 400 lety, přistály v Manile dvě lodí, San Pedro a Tres Reyes pod velením Luise Vaeze de Torrese.

Torres proplul průlivem který byl později po něm pojmenován jen několik týdnů poté co holandský kapitán Janszoon kreslil pobřeží Austrálie a tento průliv přehlédl.

Nazdar od Hortula.

MÁTE JIŽ ZAPLACENÉ ČLENSKÉ PŘÍSPĚVKY \$25?

KINO PONREPO – SOKOLSKÝ NÁRODNÍ DŮM SYDNEY

Představení se obvykle konají každou třetí neděli v měsíci v prvním patře 16 Grattan Crescent, Frenchs Forest v 15.00 hodin v letní a v 14.00 hodin v zimní sezóně.

Neděle 22/4/2007 v 14.00 hodin (Povšimněte si změny začátku představení):

VÝLET

Film Výlet je vlastně deníkem jedné zvláštní rodinné výpravy. Ovdovělá matka, dvě dospělé, tápající dcery, snad až příliš hodný zeť, temperamentní babička a malý vnuk - tihle všichni se na-soukají do dvou aut a vyrazí z Rakovníka směrem na Slovensko, aby vyhověli otcovu poslednímu přání. Fádni rodinná povinnost se ovšem brzy začne měnit v putování, které má změnit vše, co následuje. A tak zatímco do staříckého Wartburgu a nablýskaného Renaulta nasedá nesooudá skupina lidí, z nichž každý má už svůj život a svoje problémy, samotná cesta se stává důkazem toho, že pokud se její účastníci neotevřou a nevyřeší minulost, nepohnou se z místa ani jejich osobní životy. Režie: Alice Nellis. Hrají: Iva Janžurová, Theodora Remundová, Igor Bareš, Naďa Kotršová, Aňa Geislerová, Martin Šulík, Jiří Macháček, Kryštof Hádek, Dan Bárta a jiní.

Neděle 20/5/2007 v 14.00 hodin:

JÁCHYME, HOĎ HO DO STROJE

Hlavním hrdinou příběhu je nesmělý mládenec František, který uvěří tomu, že bude mít zaručený úspěch v životě, bude-li se řídit kondiciogramem, výpočetním strojem sestaveným přehledem svých šťastných i kritických dní. Až po mnoha letech se dozví, že kondiciogramy, podle kterých žil, byly určeny jeho jmenovci. Režie: Oldřich Lipský. Hrají: Luděk Sobota, Marta Vančurová, Věra Ferbasová, Josef Dvořák, Ladislav Smoljak, Zdeněk Svěrák, Eva Svobodová a jiní.

Nezapomeňte, že Valná hromada Sokola Sydney bude v neděli 15.dubna 2007 ve 14.00 hodin v sokolském Národním domě ve Frenchs Forest.

Tajemství života a smrti Miroslava Tyrše

Herbert Brynda www.radio.cz

Miroslav Tyrš

Už velký český učenec a pedagog Jan Amos Komenský přišel v 17. století s myšlenkou, že má tělesná výchova a sport nesporný vliv na mravní a duševní stránku člověka. A právě tuto ideu o dvě stě let oživil Miroslav Tyrš. Jeho podíl na zformování moderní české občanské společnosti snad nikdy nikdo nezpochybňoval, ovšem skutečnost, že byl Tyrš původem Němec se někomu může zdát zajímavá nebo paradoxní:

"Miroslav Tyrš se skutečně narodil v německé rodině, tedy v rodině českých Němců v Děčíně. Vzhledem k tomu, že brzy osířel, neboť jeho babička zanesla do rodiny tuberkulózu, na kterou zemřely jeho obě maličké sestry, matka a pak i otec, tak byl vychováván v rodině svého strýce z matčiny strany. Bylo to v Kropáčově Vrutici na Mladoboleslavsku, potom ve Stráňově. Šlo o zcela české prostředí, jemuž se jako malý kluk přizpůsobil a vlastně od té doby se cítil Čechem, myslel česky a v podstatě byl Čech. Když

potom přišel do Prahy, měl dokonce problémy s obnovením mluvené němčiny," říká Jiří Sobota, vzdělavatel České obce sokolské, který dodává, kudy vlastně vedla cesta Miroslava Tyrše tělovýchově: "Říká se, že první cesta vedla přes lékaře, který mu doporučil, aby navštěvoval tělocvičný ústav. Čili Schmidtův tělocvičný ústav začal navštěvovat už jako žák gymnázia a pokusil se tam o vlastní zesílení."

Bylo by ale příliš jednoduché si Miroslava Tyrše spojovat jen s tělovýchovou nebo Sokolem. Tyrš se v roce 1860 stal doktorem filozofie a působil jako estetik a teoretik umění. Na tomto poli vykonal obrovský kus průkopnické práce, objevil a pomohl s uplatněním mnohým českým umělcům, připomeňme jen Josefa Václava Myslbeka, Františka Ženíška, Vojtěcha Hynaise, Mikoláše Alše nebo Josefa Mánesa. Jeho kariéra tedy, jak připomíná Jiří Sobota z České obce sokolské, byla poněkud dvojkolejná: *"On se především pokusil o filozofickou kariéru. Obě jeho habilitační práce byly filozofické, ale brzy se dostal do problémů, protože místo, o něž se ucházel na univerzitě, bylo obsazeno jiným člověkem. Vychovával syny továrníka v Novém Jáchymově a mimopražské prostředí mu velice svědčilo jak po stránce zdravotní, tak po stránce uvědomění si svého dalšího vývoje. Už tam začal s těmi syny továrníka cvičit a přitom začal vytvářet i určité názvosloví. A když potom přišel do Prahy, sám říká, že neměl jinou ideu než tady vytvořit shakespearovskou skupinu. Brzy se ale vrátil do tělovýchovného ústavu Malypetrova a ukázala se možnost a potřeba vzniku tělocvičného spolku. Původně to měl být společný česko-německý spolek. Němci pak ale - s ohledem na mecenáše - vytvořili vlastní spolek, takže se objevila idea vzniku čistě českého spolku a on i ve svých dopisech říká, že ho osvětil okamžitý nápad, že prostřednictvím tělocvičky by se pokusili dokázat zlepšit jakost českého národa po všech stránkách, na úroveň, kterou kdysi dosahovali ve starém Řecku. To znamená ideál člověka, který by byl vyspělý duševně, vyspělý tělesně a navíc mravně ukázněný. V tomto smyslu položil základy spolku, který se později jmenoval Sokol."*

Dodejme, že tento spolek byl pod jménem Tělocvičná jednota pražská ustaven v únoru 1862 a o dva roky později přejmenován na Sokol Pražský. Počátky Sokola jsou ale spojeny nejen se jménem Miroslava Tyrše, ale také s Jindřichem Fügnerem, jehož dcera Renata sehrála významnou úlohu v Tyršově soukromém životě: *"Renata Fügnerová byla dcerou jeho přítele Fügnera, který sice nebyl příliš školně vzdělán, ale dosáhl jednoho z největších vzdělání jako samouk. Byl ve své době odpůrcem zkostnatělé pražské společnosti, ze které uzešel. Fügner byl úžasný sportovec, například jezdil po Vltavě plachetnicí, na které měl americkou vlajku a byl také například otcem našeho těsnopisu. Svého času měl Fügner jako ředitel pobočky pojišťovny vůbec největší obrát dopisů v celé Praze. S ním se Tyrš seznámil na letním pobytu. Tehdy byla Renata Fügnerová ještě velice mladá dívka, Tyrš byl do jisté míry i jejím vychovatelem, ale postupně, po letech, se natolik sblížili, že se nakonec i vzali."*

Ovšem manželství Miroslava Tyrše s o šestnáct let mladší Renatou Fügnerovou nemělo dlouhého trvání. Ne že by nebylo harmonické, ale vztah přervala Tyršova tragická smrt v roce 1884. Tyrš celý život trpěl psychickými problémy, které - jak připomíná vzdělavatel České obce sokolské Jiří Sobota - ještě zesílily poté, co Tyrš dosáhl cíle své akademické kariéry: *"Značný vliv na jeho rozhodnutí měly problémy,*

Prapor Sokola Pražského od Josefa Mánesa - 1862

ském prostředí pokusil léčit. Tam, jak je známo, 8. srpna odešel dopoledne z Heidova hostince, ve kterém bydlel, a již se nevrátil. Po hledání v celém Tyrolsku ho nakonec našli v divoké soutěsce řeky Aachy u osady Habichen. Jeho tělo bylo z této soutěsky obtížně vyproštěno a nakrátko pohřbeno v Ötzu. A otazník kolem jeho smrti...? Je samozřejmě docela možné, že někde uklouzl a spadl do řeky. Je také možné, protože řeka není všude stejně hluboká, že se do ní někde ponořil a že došlo k zástavě srdce. Domnívám se, že okolnosti jeho smrti se asi už nikdy nevysvětlí," uvádí Jiří Sobota z České obce sokolské.

kteřé Tyrše provázely dlouhou dobu, mám na mysli nervovou chorobu, a koneckonců proto se jel do Ötzu léčit. Ale vliv na to mělo určité duševní napětí, které byl způsobeno také tím, že když se mu konečně podařil jeho celoživotní sen, totiž že se stal vysokoškolským profesorem dějin umění, tak to bylo podmíněno tím, že se vzdá svých funkcí v Sokole. Po určitém duševním boji rezignoval, protože předpokládal, že po dvacetileté činnosti je už Sokol natolik samostatný, že může pracovat bez jeho vedení, což se ukázalo jako správné. Bylo to také tím, že se od počátku snažil vychovávat cvičitele a tato věc Sokolu strašně pomohla, ale pro něj to znamena-

lo velice těžké a nepříjemné důsledky a v Ötzu se v hor-

Byt v centru Prahy k pronájmu.

Tento byt je vhodný pro 1 až 4 osoby, je prostorný (skoro 100 m²), kompletně zrenovovaný a moderně zařízený v absolutním centru Prahy (2 minuty pěšky od Václavského náměstí).

Nájemné je 60 AUD pro jednu osobu, 80 AUD pro 2 osoby, 100 AUD pro 3 osoby a 110 AUD pro 4 osoby na noc (minimum 4 noci).

Čisté povlečení a ručníky jsou samozřejmě dodány v ceně.

Sleva je možná za ubytování na 10 dní a více.

Prosím volejte 08 9761 1047 nebo 02 9816 2026 pro bližší informace a booking.

Nezapomeňte, že Valná hromada Sokola Sydney bude v neděli 15.dubna 2007 ve 14.00 hodin v sokolském Národním domě ve Frenchs Forest.

V plucích byla silná kázeň a disciplína, jejich příslušníci byli hrdí na svou jednotku a na svůj status dobrovolníků. Například později při jedné přehlídce III. Pluku Stráže Svobody v Brně dne 28.4.1919, vyjádřil generál Podhajský, před nímž se přehlídka konala, celému pluku takovouto pochvalu: „Měl jsem upřímnou radost nad pevným, pružným krokem, kterým kráčeli tito vybraní hoši, jakož i nad celým zevnějším nesením vůbec. Na první pohled bylo vidět, že reprezentují gardu našeho domácího vojska. S největším potěšením vyslovuji všem důstojníkům a mužstvu za jejich obětavou činnost a svědomitou práci, kterou doposud vykonali, pak za jejich vzorné chování, všeobecnou pochvalu.“

Z dobrovolníků slovenské národnosti, s místem pobytu na Slovensku, byl postaven do konce r.1918 jeden prapor nazvaný „Garda slovenskej slobody“, jenž později v lednu 1919 byl rozšířen na pluk „**Slovenskej slobody**“, jenž měl 3 prapory. Na jižní Moravě vznikla z tamních dobrovolníků, pod velením kpt. Hluchého z Hodonína, „**Slovácká brigáda**“ o síle 7 pěších praporů. Byla postavena v listopadu 1918 v Hodoníně, též výraznou měrou ze Sokolů z Vyškova. Doplněna byla dále o jeden dělostřelecký oddíl a četnu dragounů. Později, v létě 1919, byla tato brigáda přetvořena na „Slovácký pluk“ o síle 3 pěších praporů.

Ještě dříve vznikl v Uherském Hradišti samostatně „**Slovácký prapor**“, složený z dobrovolníků z města a okolních vesnic, včetně tzv. „zeleného káдру“ z Buchlovských hor. Měl 4 roty o celkové síle asi 700 mužů a 20 důstojníků. Zhruba 500 jeho příslušníků byli tamní Sokolové. Velení praporu se ujal npor. V. Kropáč, a 20.11.1918 odešel tento „Slovácký prapor“ na Slovensko. Později byl rozdělen k jednotlivým jednotkám, které docházely z Moravy, zejména do stavu později vzniklého 1. dobrovolnického pluku a Slovácké brigády.

Obsazování Slovenska

Naši čtenáři, zejména ti z mladších ročníků, se budou možná dotazovat proč bylo zapotřebí nasazovat k obsazování a osvobozování Slovenska z tisícileté maďarské okupace dobrovolníků. Odpověď je ovšem nasnadě. Československo se sice stalo dvacátého osmého října 1918 samostatným státem, existovala však dvě území, v nichž se stalo prosazení suverenity právě zrozeného státu problematickou záležitostí. Sudetští Němci se zprvu dlouho zdráhali přestat být součástí Rakouska a bylo tedy nutno Sudety vojensky zajistit jako území po dlouhá staletí náležející k zemím České koruny. Na Slovensku se Maďaři vzpouzeli vydat jimi tak zvané Horní Uhry československému státu a i tam byla republika nucena vojensky zakročit. Trvalo například více než rok, než Maďaři vyklidili Bratislavu, kterou nepřestávali pokládat za maďarské město. V Československu pak nastávala bizarní situace, kdy stát sice disponoval poměrně silnou a zkušenou armádou, která se však nalézala mimo hranice nového státu. Tato armáda nesla jméno Československé legie a sestávala z legionářů francouzských, ruských a italských. Historicky byly asi prvními legionáři francouzští, mezi nimiž byl i Slovák Milan Rastislav Štefánik, sám francouzský generál a jeden ze tří vůdců československého odboje proti Rakousko-Uhersku kromě Masaryka a Beneše. Francouzští legionáři se vyznamenali v bojích proti Němcům v bitvách na Marně, u Terronu, u Verdunu a jinde a v posledních měsících první světové války jejich prořídle řady pomáhaly odrážet poslední německou ofenzivu na západním bojišti před německou a rakousko-uherskou kapitulací. Osmadvacátý říjen je tedy nezastihl ještě v novém Československu. V Rusku bojovala nejpočetnější armáda složená jednak z Čechů a Slováků tam usudlých a také – a to především – ze zajatců rakousko-uherské armády, která zaútočila na carské Rusko na východní frontě. Carský režim nepřál vytvoření samostatných československých jednotek a Čechoslováci sloužili v ruských oddílech především jako rozvědčiči. Teprve po pádu cara, za vlády Keren-

z legionářů francouzských, ruských a italských. Historicky byly asi prvními legionáři francouzští, mezi nimiž byl i Slovák Milan Rastislav Štefánik, sám francouzský generál a jeden ze tří vůdců československého odboje proti Rakousko-Uhersku kromě Masaryka a Beneše. Francouzští legionáři se vyznamenali v bojích proti Němcům v bitvách na Marně, u Terronu, u Verdunu a jinde a v posledních měsících první světové války jejich prořídle řady pomáhaly odrážet poslední německou ofenzivu na západním bojišti před německou a rakousko-uherskou kapitulací. Osmadvacátý říjen je tedy nezastihl ještě v novém Československu. V Rusku bojovala nejpočetnější armáda složená jednak z Čechů a Slováků tam usudlých a také – a to především – ze zajatců rakousko-uherské armády, která zaútočila na carské Rusko na východní frontě. Carský režim nepřál vytvoření samostatných československých jednotek a Čechoslováci sloužili v ruských oddílech především jako rozvědčiči. Teprve po pádu cara, za vlády Keren-

ského, ale ještě před uchopením moci bolševiky, když se do Ruska dostavil profesor Masaryk, bylo Čechoslovákům dovoleno postavit samostatnou Československou legii. Ta bojovala po boku ruské armády, v té době se bohužel již částečně rozpadající a významovala se především v bitvě u Zborova na Ukrajině. Čechoslováci byli nuceni ustoupit na východ od Kyjeva a po převzetí moci Leninovými bolševiky se podařilo tehdy v Moskvě přítomnému Masarykovi vyjednat jejich přesun na francouzské bojiště. Bolševici pak ovšem počátkem roku 1918 uzavřeli s Němci separátní mír a cesta československých legionářů z Ruska do Francie byla tak vážně ohrožena úmluvami mezi Němci a bolševiky. Severní cesta přes Archangelsk se také ukázala nevhodnou a bolševici nakonec povolili Čechoslovákům přesun přes Ural a Sibir na Vladivostok. Tak začala pověstná anabase přes sibiřskou magistrálu z Ukrajiny přes Ural a Irkutsk kolem Bajkalského jezera a přes Manžurii na Dálný Východ. Bolševická vláda v čele s Trockým ovšem dohodu o přesunu nedodržela a tak došlo k lítým bojům bolševiků – složených hlavně také z německých a maďarských zajatců pod názvem „internacionálů“ - s Čechoslováky, kteří si nakonec z Ukrajiny do Vladivostoku po magistrále prostříleli. Nicméně ani tato část československé armády nebyla doma v republice k dispozici pro boje na Slovensku – vracela se domů přes Japonsko a USA a to trvalo až do roku 1920. Třetí zahraniční armádou pak byli legionáři italsí. Italská legie byla sestavena především ze zajatců rakousko-uherské armády českého a slovenského původu. Rakušané se tlačili do severní Itálie a v rakousko-italských Alpách byly sváděny velmi těžké boje. Italsí legionáři byli sice poměrně nedaleko od vlasti když první světová válka končila, avšak i oni mohli do bojů na Slovensku zasáhnout až později. Vrátit se z vražedné války a pustit se do dalších bojů nebylo jistě záležitostí příliš lákavou. Za první republiky se hrával řízný pochod na tento text: Sotva když jsem z vojny přišel už mě volali, abych přišel na Slovensko zahnat Maďary. Muzika ta nám pěkně hrá, ať žije Slovensko, Čechy a Morava, muzika ta nám pěkně hrá, ať žije Masaryk a Praha. Dejme však opět slovo autoru Pavlu Kuthanovi.

V průběhu první světové války vzniklo v Itálii, stejně jako již dříve v Srbsku, Rusku a Francii, československé zahraniční vojsko, tak zvané československé legie, jako armáda dosud neexistujícího státu. Příslušníci tohoto vojska bojovali na straně Dohody proti centrálním mocnostem za svobodu budoucího Československa, které tak mohlo, především díky obětem československých legionářů, 28.10.1918 vzniknout a být mezinárodně uznáno.

Díky jednání dr.E.Beneše jako zástupce České národní rady podařilo se v říjnu 1917 dosáhnout v Itálii toho, že čeští a slovenští zajatci z rakousko - uherské armády mohli válečnému úsilí spojenců pomoci alespoň neozbrojeni v zorganizovaných a nasazených pracovních praporech. Již od září 1917 na italské frontě bojovaly po boku Italů i malé československé výzvedné oddíly, kterých si italský štáb velmi cenil. V dubnu 1918 se konala v Římě konference zástupců zahraničního odboje poddaných národů Rakousko-Uherska, během níž se podařilo Slovákovi generálu Milanu Rastislavu Štefánikovi jménem České národní rady získat možnost pro vytvoření československého vojska. Ještě v dubnu roku 1918 se mu podařilo dojednat s italskou vládou smlouvu o vybudování vojska v Itálii po vzoru československého zahraničního vojska v Rusku a ve Francii. Takto v Itálii vybudované vojsko bylo sice samostatným celkem, avšak pod italským vrchním velením.

Během dubna až září 1918 tak vzniklo v Itálii ze zajatců – Čechů a Slováků – odhodlaných bojovat proti Rakousko-Uhersku a Německu celkem šest legionářských střeleckých pluků. Tyto pluky byly nakonec seskupeny v československý armádní sbor v Itálii, v jehož čele stál italský generál Piccione. Tento armádní sbor složil ještě 8.prosince 1918 v Padově přísahu věrnosti Československé republice, již se za italskou stranu zúčastnil i italský král. Během bojů v první světové válce padlo na italské frontě 355 československých legionářů, z nichž bylo zajato v boji 46 a rakousko-uherskou armádou popraveno. První prezident Československa T.G.Masaryk na své cestě do vlasti ze Spojených Států vykonal 16.12.1918 v Itálii přehlídku legionářů. Hned příští den byl zahájen vlakový přesun celého legionářského sboru z Itálie v 75 vlakových soupravách o 3000 vozech do republiky a trval až konce roku 1918.

V Československu byl pak okamžitě nasazen na Slovensko k zajištění obrany.

(Pokračování)

Modernist who loved the bush

(Aleš Jelínek, bratranec starosty Župy australské bratra Jiřího Jelínka)

Born April 28, 1925; died February 12, 2007.

The death of Alex Jelínek just four weeks after he learned of his terminal cancer, at age 81, has meant Australia has lost a superb architect whose reputation rested on just one private house, the Round House in Gawler Crescent, Deakin, designed by Jelínek in 1956, a couple of extensions and a coastal kiosk.

Most of Jelínek's design work was unbuilt, resting for decades in his Kew studio as virtuoso renderings of great technical and imaginative quality. Plans for a Mornington Peninsula Arts Centre, a clinic in Springvale, and large contemporary homes in Eltham, Dromana and Beaumaris never made the contribution to the built environment they deserved to make.

In the words of the doyen of architectural photographers Wolfgang Sievers, although Jelínek was "a genius if ever there was one", his "tragedy was that he was far ahead of his time; perhaps, like so many newcomers ... he was also too demanding and too difficult".

Jelínek was the son of a master builder in Hradec Králové, a former Czech royal town in the heart of industrialised Bohemia. Nearby was historic Prague, an architectural wonderland harbouring some of Europe's most advanced new building. He graduated from Hradec's technical building school during the Nazi occupation of World War II. In 1946 he joined the Prague Academy of Fine Arts in the special architecture school of Jaroslav Fragner, a leading Czech Functionalist; Alvar Aalto, Frank Lloyd Wright and Mies van der Rohe were Jelínek's idols.

Tall and rangy with lustrous black hair, he would sleep under Prague's bridges, sketch in modernist cafes, and was passionate about the theatre, cinema, and new writing. The communist coup of February 1948 changed everything: Jelínek saw no future for architecture under a regime that within the year had banned private practice. In November, three weeks before he was to graduate with high honours, Jelínek and two friends hijacked a light aircraft and fled Czechoslovakia.

He never returned. He lived as a displaced person in West Germany before emigrating to Australia in 1950 on a two-year labour contract. His first job after arriving in Melbourne was to lay tracks at the Newport Power Station.

Not formally qualified as an architect, he was obliged to draft Georgian mansions for a living. The bush beckoned, and about 1953 Jelínek signed up to help build the Snowy Mountains Hydroelectric Scheme, ending as a leading hand on the Eucumbene Dam.

In 1954, he met Lina Bryans, a charismatic portrait painter and landscapist at the heart of a Melbourne circle comprising artists Jack Frater and Ian Fairweather, and writers Alan Marshall, Vance and Nettie Palmer. A member of the well-off Hallenstein family, Bryans began a life-long relationship with Jelínek. It was Bryans's second cousin, the Oxford-trained philosopher Bruce Benjamin, who with his wife Audrey gave Jelínek his first commission. For a large block in Deakin (then the edge of Canberra), Jelínek designed and supervised the construction of a home unique in Australia.

Known locally as "the Round House", it in fact used the unfolding geometrical form of the Pythagorean spiral. The lower storey, with long blade walls running into a landscape of vast yellow box gums, was in the new material of concrete blocks. Large sheets of plate glass enclosed rooms looking out to the Brindabella Ranges, while a cantilevered upper fascia of Queensland mahogany gave warmth to Jelínek's imposing geometry. The flat roof of the house drained into a glass-sheathed central fountain; nearby were a curved dining table and maple buffet built to the architect's designs.

Jelínek's Benjamin House was photographed by Sievers, published in French, Australian and Indian magazines, and was awarded House of the Year for 1957 by *Architecture and Arts* magazine. Despite undergoing a number of alterations, in

2002 the house was given heritage protection status. In 1961 Jelínek was hired to design a roadhouse and real estate office at Peregian Beach south of Noosa.

He moved north to build an adventurous steel and poured concrete edifice with five triangular roof elements that fanned out at differing heights over an outdoor fountain. But Jelínek fell out with his client, T. M. Burke Pty Ltd, and did not ever see the finished building. As he later explained, "My bedside manners were not my best point, and I never lied to improve them." The roadhouse was soon converted to a motel; it was demolished in 2003.

After the Peregian setback, Jelínek turned more to himself, building an aluminium bicycle on which he sled from Melbourne to Cooper's creek, and a device for converting wave-power to mechanical energy. His aluminium dining room furniture and his sculptural monolith *Quill* (1974) are in the National Gallery of Victoria. Jelínek's remodelling of Lina's home at 34 Albert Street, East Melbourne (1956) and his extension for her at 39 Erin Street, Richmond (1958) was his other built work; as late as 1989 he designed a remarkable Mornington arts centre at Alan McCulloch's request. The mercurial Jelínek had trouble admitting the design ideas and fiscal curtailments suggested by patrons or committees. Yet in person he was a warm-hearted man, self-deprecating to a fault, who spoke with a vivid sense of irony in his light Czech accent. He loved the films of Tarkovsky and Kundera's novels and was an ascetic with few possessions and a passion for the desert.

He and Lina spent two years in Alice Springs in the mid-70s, befriending Aboriginal bushmen and cameleers, and exploring in his beloved 1965 Land Rover. He wrote on bushman Robert Buck for the *Australian Dictionary of Biography*. The last years of his life saw Jelínek caring for Lina who was increasingly unwell; she died in 2000. The centre drew him still, and Jelínek drove himself to Lake Eyre for what proved to be the last time in December 2006. He died on February 12, four weeks after learning of his terminal cancer. He is survived by Lina's son Edward Bryans, his wife Bobbi and their sons Paul and James.

The author of this article Roger Benjamin is the director of The Power Institute, University of Sydney. He was assisted by Gillian Forwood.

MÁTE JIŽ ZAPLACENÉ ČLENSKÉ PŘÍSPĚVKY \$25?

Před sedmdesátipěti lety přicházely stovky obyvatel Prahy, ale i z venkova na návrší Baba nad čtvrtí Dejvice, aby si prohlédly výstavu soudobého bydlení. Začala 7. září 1932 a protáhla se přes celý podzim. Nakonec stovky narostly až na dvanáct tisíc návštěvníků. K nebývalému zájmu určitě přispělo, že se přehlídka neodehrávala pod „jednou střechou“, jak u výstav bývá zvykem, nýbrž v osmi moderních domech, které zde během pouhých několika měsíců vyrostly. Lidé mohli procházet novými vilami a přímo vnímat přednosti funkcionalistické architektury. Bílé hladké fasády a široká okna odrážely slunce, vše dýchalo novotou a nadějí, že takhle se bude - třeba - jednou běžně bydlet.

V průběhu třicátých let k prvním osmi vilám přibylo ještě dalších dvacet pět a vznikla osada, která se svým celkovým pojetím i po desetiletích vymyká z toho, co se stává nyní. Je zajímavá v mnoha ohledech: at už v souvislosti s architekty, kteří jednotlivé domy navrhovali (sešla se zde tehdejší elita, tvůrci mladí, sotva odrostlí školním lavicím, i profesori), nebo s osvícenými staviteli, kteří chtěli bydlet v opravdu moderních domech vyjadřujících jejich pohled na svět. Jak už to u výjimečných věcí bývá, Baba je ve světě známější než u nás. Stala se důležitým bodem na architektonické mapě světa. Kdo chce poznat moderní architekturu, ten vystoupá nad Prahu a pár stovek metrů od kostelíčka svatého Matěje na ni spolehlivě narazí. Baba, o kterou se nám jedná, se rozkládá v ulicích Nad Pařankou, Na ostrohu, Na Babě, Jarní a v Průhledové. Dostává sice jednotlivé rány, ale jako celek drží ještě pořád pohromadě. Zatím!

VÝSTAVY JAKO VÝZVY

V druhé polovině dvacátých a na začátku let třicátých minulého století se v architektuře odehrávaly události, které předznamenaly její vývoj v budoucnosti. Zrodil se funkcionalismus, mezinárodní sloh. Na pořadu dne byly otázky moderních domů, moderního bydlení... synonymem pokroku byla modernost. Nebyla televize, Internet, jenom rádio a noviny. Výstavy měly daleko větší význam než nyní. Aby lidé věděli, jak takové současné bydlení vypadá, pořádaly se architektonické expozice, které neustávaly jenom na papíře, v projektech nebo modelech, ale stavěly se rovnou domy a celé čtvrti. Nešlo už jen o to, postavit moderní dům - stejně důležité bylo usadit jej do souvislosti s okolím, takže na zelených lánách vyrůstaly celé vzorové čtvrti. Architektura a urbanismus se spolu začaly ubírat ruku v ruce, sledovalo se stejně inženýrské (užití nových materiálů a technologií) jako sociální hledisko, architektura se více než uměním stávala vědou.

Uvažovalo se o typizaci směřující k levnosti, hledal se laciný, všem dostupný ideál. Výstava na Babě měla svoje předchůdkyně. Především přehlídku Die Wohnung v německém Stuttgartu, která proběhla mezi červencem a zářím 1927. Její nejpod-

statnější součástí byla dodnes obdivovaná kolonie Weissenhof. Původně ji měl celou navrhnout Mies van der Rohe, ale zjistil, že by byla škoda, kdyby svůj názor nemohli projevit také jiní tvůrci, takže se spokojil s jedním blokem domů a dal prostor dalším kolegům z Evropy. Jestliže se do Weissenhofu vypravíte, budete si moci prohlédnout například domy od francouzského architekta Le Corbusiera, Němců Waltera Gropia, Petera Behrense, Rakušana Josefa Franka nebo Holandanů J. J. Ouda a Marta Stama. Vesměs jde o klíčové postavy moderní architektury. Určitě vám neujde jednoduchost a střízlivá účelnost jejich staveb. Architektům šlo o typizaci, tedy o možnost průmyslové výroby jednotlivých prvků v souvislosti s využitím moderních technologií, prefabrikátů. O rok později se pod vlivem Stuttgartu uskutečnila v Brně podobná přehlídka, nazvaná - jak jinak - Nový byt v rámci rozsáhlé Výstavy soudobé kultury. Uspořádal ji Svaz československého díla. Byla sice důležitým impulsem, ale významu Weissenhofu nedosáhla. Konečně, účastnili se jí jenom českoslovenští tvůrci (například Jiří Kroha, Arnošt Wiesner, Bohuslav Fuchs), takže šlo spíše o místní událost. Když architekt Karel Honzík ve své knize *Ze života avant-gardy* hodnotil brněnskou přehlídku, tak došel k tomuto závěru: „*Rozptýlenost, nedostatek jednotného programu a také okolnost, že mnohé objekty navrhovali architekti, kteří teprve přecházeli ke konstruktivismu, to vše způsobilo, že brněnská výstava nedosahovala účinku výstavy stuttgartské.*” Přesto to byl počín, bez něž by zřejmě osada Baba nikdy nebyla postavena.

VZOROVÁ OSADA

Samozřejmě, Praha nemohla zůstat za Brnem pozadu. Svaz československého díla, který usiloval nejenom o podporu moderního bydlení, ale kultury vůbec, chtěl, aby metropole měla svou čtvrť představující vzorové bydlení. V čele snah o její prosazení stál architekt Pavel Janák, jedna z klíčových osobností české moderní architektury. Už v listopadu 1928 bylo rozhodnuto, že se taková kolonie postaví. V hlavním městě sice kupříkladu vyrostla krásná Ořechovka, ale její řešení nebylo žádným krokem vpřed, domy jsou zde tradiční, výhradně se sedlovými střechami.

Nejprve se muselo ovšem najít vhodné místo. Právě ono může být rozhodující okolností při vzniku nového díla. Na konci dvacátých let ještě nebyla Praha obkroužena prstencem sídlišť, přirozeně se vyvíjela, a ačkoliv neustále rostla, místa byl pořád ještě dostatek. Nápad stavět na Babě, tedy na jednom z mnoha pražských kopců nabízejících jedinečný pohled na metropoli, se ukázal jako prozíravý. Moderní architektura si ráda hledala světlo, protože se mu co nejvíce otevírala. Dostatek světla rovnal se jednomu z předpokladů zdravého života. Když nebylo možné stavět na kopci jako v případě osady Baba, šplhaly stavby mnoha poschodími do výšky, aby byly blíže slunci. Ale být na kopci je vždycky lepší, protože se rozšiřuje horizont a s ním vyhlídka - navíc voda nemá šanci napáchat žádné škody.

Svaz československého díla získal svažitý pozemek o rozloze tři hektarů, a to mezi kostelem sv. Matěje, který byl oblíbeným místem pražských poutí, a malebnou zříceninou na samém kraji ostrohu, kde břeh klesá v prudkém srázu do vltavského údolí. Mimořádně, moderní osadníci nebyli první, kdo se tu rozhodl usadit. Když se začalo s přípravnými pracemi, ve výkopech byly nalezeny důkazy svědčící o prastarém osídlení ještě z předkřesťanských dob. Usadili se zde Keltové. Ačkoliv se jeden dům právě kvůli vykopávkám Archeologického ústavu nemohl postavit, bylo to dobré znamení.

ŠACHOVNICE

Architekt Pavel Janák měl vše pevně v rukách. Na Babě mu výjimečně záleželo už proto, že tu nejenom chtěl projektovat, ale také bydlet. V té době mu táhlo na padesát a patřil k nejuznávanějším českým architektům. Náležel k průkopníkům kubismu v architektuře, potom se prosazoval jako tvůrce tzv. národního slohu, jenž z kubistického tvarosloví vycházel: v tomto duchu se zrodilo jeho slavné pardubické krematorium, zvláště malebná stavba plná ozdob. Janák uměl ovšem jít v dobrém slova smyslu s dobou a pochopil, že lpění na domácích tradicích, jak se je snažil uplatnit v Pardubicích, by bylo uměleckou i profesionální sebevraždou. Výsledkem byl jeho plynulý „přestup“ k funkcionalismu, ztělesněný kupříkladu hotelem Juliš na Václavském náměstí z přelomu dvacátých a třicátých let. Na Babě přišel s prozíravým urbanistickým řešením. Pro poskládání jednotlivých domů použil způsob střídavého zastavění, které připomíná šachovnicový systém. Výsledkem je skutečnost, že si domy navzájem neruší ve výhledu, jenž na Babě znamenal jednu z prvořadých kvalit.

Rostislav Švácha ve své knize *Od moderny k funkcionalismu* ovšem připomíná, že nešlo o Janákův vynález, ale že se inspiroval u Františka Kavalíra, jenž tenhle princip uplatnil již o deset let dříve v Písecké ulici v pražských Košířích. Není bez zajímavosti, že František Kavalír - jinak vlastník stavební firmy, která kupříkladu stavěla Kotěrovu právnickou fakultu - sám na Babě navrhl dva domy a celkem šest jich postavil! Dlouho se z nich však radovat nemohl. V roce 1932 umírá vyčerpáním, na němž se určitě podepsala hektická atmosféra nově vznikající čtvrti.

Původně měla být osada Baba složena z typových domů, řadových i samostatných. Domy individuální, které by se svým vzhledem vyčleňovaly, sice nebyly předem odmítány, ale uvažovalo se o nich jen jako o doplňku k jednolitému celku. Byly vypsané i soutěže, ovšem zbytečně. Když se 25. dubna 1932 začalo stavět, na řadovky se zřejmě zapomnělo. Ale jednou z příčin možná bylo, že stavitelé, tedy členové Svazu československého díla, o ně jednoduše nestáli. Každý byl totiž z jiného těsta a nemínil mít stejný dům jako jeho soused. Z dnešního pohledu se to zdá přirozené, ale tehdy byli zvláště levicově orientovaní architekti a teoretici (v čele s Karlem Teigem) tímto krokem hluboce zklamáni, protože nevznikl žádný univerzální rodinný dům, jenž by mohl sloužit jako standard pro další výstavbu podobných vilových kolonií.

PLOCHÉ STŘECHY

Ačkoliv se to zdá neuvěřitelné, za o něco více než pouhé čtyři měsíce od zahájení prvních prací na Babě mohla být zahájena výstava soudobého bydlení. Tempo kvapikově rychlé, ale na kvalitě domů se to nijak nepodepsalo. Jen co výstava skončila, začínalo se okamžitě se stavbou dalších domů, ty poslední pak byly dokončeny na konci třicátých let. Protože Baba měla demonstrovat moderní stavební styl, podmínkou všech domů byly ploché střechy - prvek, který ještě dnes hodně lidí, zvláště milovníci podkroví, není schopno vzít na milost. Na Babě se však stal samozřejmostí a zdá se naprosto přirozený. Domy jsou vlastně různě tvarované dvoupodlažní „krabice!“ na obdélníkovém půdorysu: severní stranou přiléhají k ulici, jižní, slunečnou, jsou otevřeny do zahrady a pro daleké pohledy na Prahu. Některé mají železobetonový skelet, jiné jsou z tradičního cihlového zdiva - architekti plnili přání klientů.

Baba nepůsobí uniformně, jednotvárně ani nudně. Právě proto, že celkem devatenáct talentovaných architektů (vybíral je podle svého mínění Pavel Janák) navrhovalo třiatřicet domů. Sešli se zde rozdílní tvůrci z několika generací. Slavní a zavedení umělci s mnoha uskutečněnými stavbami, jako Josef Gočár či zmíněný Pavel Janák, si mohli podat ruku s Františkem Zelenkou, vynikajícím mladým scénografem pracujícím pro Voskovce a Wericha, kterému v době výstavby Baby ještě nebylo ani třicet let (v roce 1944 ho umučili v Osvětimi). Podobně mladá byla také Hana Kučerová-Záveská, nadaná architektka, feministka, která se na konci třicátých let odstěhovala do Švédska. Mezi uznávané třicátníky tvořící v „období Baby“ ve špičkové formě patřil také Evžen Linhart a Ladislav Žák. Ke střední generaci náležel Jan Evangelista Koula s Ladislavem Machoněm. Mezi českými architekty dostal příležitost jediný cizinec, Holanďan Mart Stam, architekt náležící k předním průkopníkům moderního slohu, který do Prahy přišel se zkušeností ze stuttgartského Weissenhofu! S odstupem - kdy je osada již sevřena pozdějšími velmi nenápaditými „řadovkami“ především ze sedmdesátých a osmdesátých let - se tahle pestrost jeví jako jednoznačná přednost.

DOBŘÁ SPOLEČNOST

Rakouský historik moderní architektury Stephan Templ ve své knize *Baba, Osada Svazu čs. díla* sledoval kromě jiného také osudy lidí, kteří měli odvahu nechat si postavit moderní domy. Bez kultivovaných klientů totiž ani sebelepší architekt nic nezmuže. Na Babě se ve třicátých letech sešla pozoruhodná společnost - jakási esence toho, co bývá označováno jako vyšší střední vrstva. Nová komunita se vesměs vyznačovala dobrým, ba vybraným vkusem. Hned mezi prvními se stěhoval do nového domu Karel Herain, ředitel Uměleckoprůmyslového muzea. Usadil se tu architekt Pavel Janák a bydlel zde typograf a designér Ladislav Sutnar nebo výtvarnice Emilie Paličková. Dům si tu nechal postavit malíř Cyril Bouda a spisovatel Václav Řezáč, dále hudební skladatel Karel Balling, historik Julius Glücklich, ředitel libeňského gymnázia Václav Linda. Žil zde také lékař Jan Bělehrádek, děkan lékařské fakulty Univerzity Karlovy, ředitel Národního divadla Stanislav Mojžiš-Lom. Tihle lidé -

jakkoliv šlo o rozdílné, velmi složité osobnosti - prostě vyznávali určité společné hodnoty, což se projevilo volbou slohu, v němž se rozhodli žít. Pochopitelně, také zde by se našly výjimky. Podle návrhu architekta Františka Kerharta si nechal postavit svůj dům ředitel tiskárny Ludvík Bautz. K němu Stephan Tempel uvádí velmi stručně údaje: *Aktivní český fašista, v roce 1945 zastřelen na úpatí vrchu Baba při břehu Vltavy.*

RÁNY

Jména původních majitelů už byste na zvoncích nebo poštovních schránkách hledali většinou marně. Osud je zavál jinam. Někdejší fotografie většinou ukazují funkcionalistické vily s bělostnými fasádami, ale ty mnohde zešedly, byly nahrazeny hrubšími. Domy jsou obklopeny vzrostlou zelení, často je zastíňují svými dlouhými jehlicemi kanadské borovice. To je však přirozené, navíc v parných dnech stromy příjemně voní; zatímco Praha se dusí ve smogu, tady se dá dýchat z plných plic.

Bohužel, se změnou majitelů se vzhled některých domů mění. Je normální, že si lidé chtějí chátrající dům zmodernizovat přestavbou, ale na Babě lze v některých případech hovořit spíše než o přestavbách o ničení. Dům Huga Zaorálka, který emigroval v osmašedesátém, nechal někdejší místopředseda vlády Šimon „vylepšit“ zazdění teras, pro funkcionalistické stavby příznačných; přitom šlo o jedno z nejlepších děl architekta Ladislava Žáka. Vila spisovatele Václava Řezáce v ulici Na ostrohu, kterou navrhl Vojtěch Kerhart, byla podobně brutálně upravena tak, že z původní stavby zbylo jen obvodové zdívo, a ještě byla zvýšena o jedno patro... Jsou to už jiné stavby. Podobně dopadl dům „přes ulici“, který si nechal postavit Josef Jiroušek od Kerhartova bratrance Františka: také on byl poškozen nástavbou naprosto odporující čistému charakteru původního architektonického pojetí.

Tihle noví majitelé jako by nechápali, že kazí něco, co by mělo být uchováno pro budoucnost. Jednají nepochopitelně: vylepšují něco, co vylepšovat nepotřebuje. Zároveň - zřejmě aniž by si to uvědomovali - snižují cenu domu, který je tím více hodnotný, čím více se uchová jeho někdejší podoba. Osada Baba je sice od roku 1993 památkovou zónou, nicméně ochrana je to nedostatečná. Jediné, co by mohlo postupnou zkázu osady zastavit, by bylo prohlásit jednotlivé domy za nemovité kulturní památky, s nimiž se nedá nakládat, jak se komu zachce.

Při procházce Babou určitě potkáte lidi postupující dům od domu, kteří se dívají do knížek, map a dělají si poznámky. Občas někde zazvoní a zeptají se, jestli by nemohli nahlédnout dovnitř. Většinou jde o cizince.

Našincům, kteří ji mají tak říkajíc před nosem, výjimečnost téhle osady pořád ještě jaksi nedochází.

Je to bizarní, ale sedmdesát pět let po skvělé výstavě na Babě, která úspěšně ukázala nový směr v kultuře individuálního bydlení, se za humny českých a moravských měst množí kolonie domků připomínajících cokoli, jen ne moderní architekturu.

Jsme potomky Keltů aneb historie a genetika. Jaroslav Mácha

Když se podíváte do učebnice, zjistíte, že Keltové žili na našem území nejspíš odedávna. Někdy před začátkem našeho letopočtu se pokusili o expanzi na východ a byli strašlivě poraženi Dáky. Pak se odstěhovali na západ, po nich přišli na dvě století germánské kmeny a nakonec se přistěhovali Slované. Po Keltech tu zbyly jen zeměpisné názvy jako Jizera, Krkonoše a Ohře. Keltové po sobě nejspíš zanechali mapy a směrové tabule, protože představa že se podíleli na vzniku současné populace byla odmítnuta jako keltománie. Pravý opak ovšem dokázal docent Macek z oddělení genetiky 2. lékařské fakulty v Motole.

Tým doc. Macka se zabývá studiem těžké dědičné choroby cystická fibróza. Nemoc je způsobena mutací, náhodnou chybou v DNA, která se předává na potomstvo. Protože mutace jsou velmi vzácné, liší se každá nová mutace od ostatních. Jedna z mutací, nazvaná G551 D, se vyskytuje v Čechách, na Moravě, v Rakousku, Bavorsku, v Anglii, Skotsku, Irsku a Bretoni. Další "keltská" mutace 1898 +D-A je přítomna v České republice, Rumunsku a Walesu. Mackova skupina objevila "slovan-skou" mutaci, jejíž výskyt je shodný s historickým osídlení Slovanů. Závěry jsou jednoznačné. Jsme stejní Keltové jako Angličané, Skotové nebo Welšané protože

frekvence mutací jsou stejné. Odchod Keltů z českých zemí byl jen částečný, vliv křížení s germánským obyvatelstvem je kupodivu poměrně malý a keltská invaze do Rumunska nebyla zdaleka neúspěšná. Češi (ale ne Slováci, keltské mutace na Slovensku skoro nejsou) jsou především kříženci Slovanů a Keltů. Mapy a Mackův článek najdete na <http://camelot.lit.cuni.cz/funkovai/ublg/pdf/kelticz99.pdf>

Je krásné, že máme další způsob jak se dovědět, jak to tenkrát skutečně bylo. Historických pramenů z dob před prvním tisíciletím je velmi málo a jejich spolehlivost je často diskutabilní. Kronikář na královském dvoře si těžko mohl dovolit napsat, že pan král vytáhl na nepřítele a dostal na chrám páně. Genetické rozdíly mezi Angličany a Welšany byly značné, naproti tomu byla dokonalá shoda obyvatelů Anglie a Frizska na severu Holandska. Matematický model ukázal, že 50 až 100% mužů z původní populace v Anglii bylo vyloučeno z rozmnožování. Nešlo tedy o vývoj kultury, ale o poctivou etnickou čistku. Druhé vysvětlení předpokládající postupnou migraci vyžaduje selektivní příliv obyvatel z Frizska s vyšším přísunem migrantů než současných velmi vysokých 6% ročně po dobu 1000 let. Je tudíž nereálné. Uvedený příklad ukazuje, že ke zkreslování historie dochází nejen kvůli nedostatku informací nebo ideologii, ale také díky módním, v tomto případě postmoderním trendům v interpretaci faktů. Můžeme doufat, že pokrok několika posledních let v populační genetice přinese historii fakta nová a přesná. Zmíněné genetické znaky na mužských pohlavních chromozomech byly popsány teprve v roce 1997 díky tomu, že rozsáhlým věnoval několik let vývoji technik pro detekci mutací. Pokud se podaří detekovat tyto mutace i v kosterním materiálu, dostanou archeologové záplavu etnických údajů.

Prameny: Genome Res. 1997 Oct; 7(10): 996-1005/ Mol Biol Evol. 2002 Jul; 19(7): 1008-21. /Curt Biol. 2003 May 27; 13(11): 979-84. (Zkráceno redakcí Věstníku.)

V SOKOLE SE NÁM PŘEDSTAVIL PROFESOR EDGAR DUTKA.

Dostavil se a představil se v našem Národním domě během poslední neděle v březnu. Spisovatel a profesor FAMU. Promluvil o svých dvou v republice dosud vydaných knihách a promítl nám několik krátkých animovaných filmů na nichž buď sám spolupracoval jako autor textů, nebo které jsou mu svou tematikou blízké. Sokolské knihovně také věnoval kopii nového českého filmu Horempádem a ten jsme ku konci jeho „vystoupení“ též shlédli.

Kdo kdysi znal paní Doru Lupínkovou, později Merglovou, před mnoha léty již zesnulou, naši zdejší sydneyskou krajanku - osmačtyřicátnici – a mezi posluchači jich bylo takových několik včetně sestry Dáši Čtvrtečkové, která se s ní zde zřejmě stýkala od svého prvního dne pobytu v Sydney – nemohl zůstat nepohnut touto jakousi její reinkarnací v podobě jejího úspěšného syna, spisovatele a profesora. On je jí také i fyzicky do značné míry podoben. Nicméně pro nás nejpoutavější aspekt jeho vystupování je jeho neobvyklé přilnutí k zemi, kde jeho matka kdysi našla útulek od bolševického pronásledování a nový domov. V řádkách, mezi řádky Dutkových knih se o jeho poměru k matce v pátém světadílu dovídáme jen jakoby mimochodem a nepřímě, a přece je to vyprávění neseno neuvěřitelně jemným citem. To plynulo i z autorových slov.

Jako člověk působí spisovatel Dutka zdánlivou nekomplexností, prostotou a nepředstíranou srdečností. Ta nekomplexnost a prostota jsou ovšem pouze jakýmisi mimičkami. Jejich nositel prošel valnou částí svého života hlubokými tragediemi a zrádnými propastmi – a snad právě i to nás s ním sblížuje. Do některých z těch tragedií si on, právě tak jako my, nepřeje být následován ani sledován a jejich hloubku jakoby si nepřál veřejně měřit. Kniha „Šlečno, ras přichází“ vyznamenaná onou státní literární cenou, si přímo koleduje, přímo volá po překladu do angličtiny. Nebude to lehké, Dutkova čeština je obratná a hutná, plná českých idiomů a krkolomů - ale je vlastně, i oslavou Austrálie. Kniha sice česky psaná, česká svým pojetím, leč zároveň i australská prostředím své tematiky. Austrálie viděná a pojatá očima českého umělce.

MÁTE JIŽ ZAPLACENÉ ČLENSKÉ PŘÍSPĚVKY \$25?

Portrait of the genius as an old man with aching bones

Dennis Overbye *The New York Times*

Around Princeton she was known as Einstein's last girlfriend. She cut his hair; they sailed together until the doctors took his boat away; they went to concerts; he wrote her poems and letters bedecked with jokes and kisses. And he phoned her several times a week.

Fantová with Einstein

Now we find out that she was taking notes.

In February librarians found a 62-page manuscript in which Johanna Fantová, a former curator of maps in the Firestone Library at Princeton University, who was 22 years younger than Albert Einstein, recorded his musings, opinions and complaints over the last 1½ years of his life. She died in 1981.

The diary amounts to a sort of portrait of the genius as an old man. In many ways the most interesting thing about it is how ordinary Einstein was. "It's mostly how his 80-year-old bones ache and who came to visit - lots of human interest," said Donald C. Skemer, the library's curator of manuscripts. (Einstein died in April 1955 at the age of 76.)

"The secret of the unified field theory is not in here," Skemer said, referring to Einstein's quixotic attempts in later life to write down a single equation that would explain all the forces of nature.

Freeman Dyson, a mathematician at the Institute for Advanced Study in Princeton, where Einstein worked for 22 years, called it "an unvarnished portrait of

Einstein struggling bravely with the manifold inconveniences of sickness and old age".

Comparing himself with an old car that has something wrong everywhere, Einstein complains about his bad memory and the parade of visitors - so many that he sometimes pretends to be sick so that he will not have to pose for the obligatory photographs.

But belying the image of him as an absent-minded, sockless dustball wandering around in a world of his own, Fantová describes him as a keen and occasionally acerbic follower of current events who lectured her to pay attention to the news. He was suspicious of presidential runner Adlai Stevenson, whose speeches he found pompous, and referred to another visitor, the Nobel physicist Werner Heisenberg, a founder of quantum mechanics and the leader of Germany's atomic bomb project during World War II, as "a big Nazi". He was scornful of the nuclear arms race and the anti-communist crusade of Senator Joseph McCarthy. He refers to himself as a political "revolutionary", saying, "I am still a fire-spewing Vesuvius."

Einstein stood the world on its head in 1919 when British astronomers observed starlight being bent around the sun during an eclipse, confirming his general theory of relativity, which explained gravity as warped space-time.

He became Princeton's main - and perhaps only - tourist attraction in 1933 when he arrived as a refugee from Nazi Germany with an entourage that included his second wife, Elsa, her daughter, Margot, and his secretary, Helen Dukas, to take a job at the newly formed Institute for Advanced Study. Elsa died in 1936. But both before and after her there were other women in his life.

Czech-born Fantová, who was born Johanna Bobasch in 1901, met Einstein in 1929 in Berlin, according to her diary. Einstein gave her the job of organising his personal library and later took her sailing at his summer house in Germany.

When she arrived in Princeton in 1939 she recalled him asking her what she was going to do: after all, "you know, you'll have to work in America". After studying library science she found work at the Firestone library in 1944, becoming its first map curator in 1952. Her relationship with Einstein seems to have flourished from the late 1940s until his death. He was in his 70s, and she was in her late 40s and early 50s.

"She was always there," said Gillett G. Griffin, a retired curator at the university's art museum, who was often invited to the Einstein house for dinner. Griffin said he thought that for Einstein, who missed prewar Europe and never felt at home in Princeton, "she was part of the old world". "She read Goethe to him," he said. "She was a link to things he missed." After Einstein's death, Fantová sold his letters and poems, along with a folder of photographs, to Griffin, who gave them to the Firestone Library. The letters, which were unsealed in 1996, have not been published, although scholars have viewed them at Firestone. They were mostly written during his holidays on Long Island.

The poems, several of which are included in Fantová's diary, are playful, full of bad puns and jokes at Einstein's expense. One lamenting Fantová's absence reads:

*"Exhausted from a silence long
This is to show you clear how strong
The thoughts of you will always sit
Up in my brain's little attic."*

Griffin said he thought Einstein had written the poems to cheer Fantová, whom he described as having a "dark outlook" on life.

Fantová writes that she first resisted the advice to keep a diary, but then decided that "these monologues" should be preserved and published. "They should cast some additional light on our understanding of Einstein, not on the great man who became a legend in his lifetime, not on Einstein the renowned scientist, but on Einstein the humanitarian."

But the diary was never published, and when Fantová died the typescript and her other personal papers wound up in her personnel file at the library.

After the Einstein letters and poems were unsealed in 1996, the Princeton library journal got permission from the Hebrew University, which owns the copyright for Einstein's writings, to include the poems in a series of stories about historic couples. In a quest for information about Fantová, Alfred Bush, a retired curator at the library, consulted her personnel file.

Fantová's diary records the highs and lows of life around the Einstein household. Einstein's 75th birthday was on March 14, 1954, and among the flood of presents from around the world was a parrot, sent by a medical institute. Einstein took a liking to the parrot, which he named Bibo, but he decided the bird was depressed. He tried to cheer it up by telling it bad jokes.

A year later Bibo rewarded his efforts by developing an infection and passing it on to Einstein. He worried that the 13 injections required to cure the bird would kill it, and so was elated when Bibo got better after only two shots.

Einstein was also preoccupied with the fate of his friend J. Robert Oppenheimer, the director of the Institute for Advanced Study and the former head of the American effort to build an atomic bomb during World War II, who was under assault for his leftist leanings.

In the end, Oppenheimer lost his security clearance and was removed from the Atomic Energy Commission. Noting that Oppenheimer knew more about atomic energy than anyone, Einstein said he had a new name for the commission: the "Atomic Extermination Conspiracy".

In the end, the diaries relate, he worried that his name meant both too much and too little. By 1953 the action had shifted from general relativity to nuclear physics. Using the strange laws of quantum mechanics, modern physicists were splitting atoms, building bombs and discovering elementary particles by the dozens.

The revisions and re-revisions of his unified field theory seemed increasingly abstruse and irrelevant to his fellow physicists.

"The physicists say that I am a mathematician, and the mathematicians say that I am a physicist," he told Fantová.

"I am a completely isolated man and though everybody knows me, there are very few people who really know me."

MÁTE JIŽ ZAPLACENÝ 2007 VĚSTNÍK \$25?

A very elderly gentleman, (mid nineties) very well dressed, hair well groomed, great looking suit, flower in his lapel smelling slightly of a good after-shave, presenting a well looked-after image, walks into an upscale Cocktail lounge. Seated at the bar is an elderly lady, about mid-eighties. The gentleman walks over, sits alongside of her, orders a drink, takes a sip, turns to her and says, "So tell me, do I come here often?"

An elderly couple had dinner at another couple's house, and after eating the wives left the table and went into the kitchen. The two gentlemen were talking, and one said, "Last night we went out to a new restaurant and it was really great. I would recommend it very highly. The other man said, "What is the name of the restaurant?" The first man thought and thought and finally said, "What is the name of that flower you give to someone you love? You know... The one that's red and has thorns." "Do you mean a rose?" "Yes, that's the one," replied the man. He then turned towards the kitchen and yelled, "Rose, what's the name of that restaurant we went to last night?"

Hospital regulations require a wheelchair for patients being discharged. However, while working as a student nurse, I found one elderly Gentleman already dressed and sitting on the bed with a suitcase at his feet who insisted he didn't need my help to leave the hospital. After a chat about rules being rules, he reluctantly let me wheel him to the elevator. On the way down I asked him if his wife was meeting him. "I don't know," he said. "She's still upstairs in the bathroom changing out of her hospital gown."

Three old guys are out walking. First one says, "Windy, isn't it?" Second one says, "No, it's Thursday!" Third one says, "So am I. Let's go get a beer."

A man was telling his neighbour, "I just bought a new hearing aid. It cost me four thousand dollars, but it's state of the art. It's perfect." "Really," answered the neighbour. "What kind is it?" "Twelve thirty."

- DORMITORY - When you rearrange the letters: DIRTY ROOM
- PRESBYTERIAN - When you rearrange the letters: BEST IN PRAYER
- ASTRONOMER - When you rearrange the letters: MOON STARER
- DESPERATION - When you rearrange the letters: A ROPE ENDS IT
- THE EYES - When you rearrange the letters: THEY SEE
- GEORGE BUSH - When you rearrange the letters: HE BUGS GORE
- THE MORSE CODE - When you rearrange the letters: HERE COME DOTS
- SLOT MACHINES - When you rearrange the letters: CASH LOST IN ME
- ANIMOSITY - When you rearrange the letters: IS NO AMITY
- ELECTION RESULTS - When you rearrange the letters: LIES - LET'S RECOUNT
- SNOOZE ALARMS - When you rearrange the letters: ALAS! NO MORE Z 'S
- A DECIMAL POINT - When you rearrange the letters: IM A DOT IN PLACE
- THE EARTHQUAKES - When you rearrange the letters: THAT QUEER SHAKE
- ELEVEN PLUS TWO - When you rearrange the letters: TWELVE PLUS ONE
- AND FOR THE GRAND FINALE:
- MOTHER-IN-LAW - When you rearrange the letters: WOMAN HITLER

++++
České mše se konají v 11.30 ve Strathfieldu v kostele svaté Marty každou druhou a čtvrtou neděli v měsíci.
 ++++

PERLY A PERLIČKY - sokolské i nesokolské

V únoru jsme měli opět možnost pokochat se představením **Českého Orfea** bratra Iva Pšeničného. Předvedl nám Smetanova Dalibora v podání českého filmu vytvořeného v lokalitě zcela neobvyklé - přímo na kutnohorském zámku v roce 1996, kde na prostorné dvoraně historické stavby sedí posluchači, kde je umístěn i orchestr a kde také vystupují účinkující zpěváci. Toto téměř tříhodinové představení upoutalo všechny přítomné nejen Smetanovou lahodnou hudbou, ale i všestrannou technickou dokonalostí celého onoho náročného díla. Únorové horko asi odradilo leckterého příznivce Orfea, protože tentokrát bylo posluchců daleko méně než během posledního pořadu koncem minulého roku. A počátkem března se bratr Pšeničný vytasil z opravdovým trumfem. Shlédlí jsme filmový záznam opery vídeňského skladatele, která měla premiéru v Praze v roce 1787 ve Stavovském divadle, natočený Francouzi částečně také v Benátkách, v němž Donu Elviru zpívala Novozélandanka. Byl to takový Don Giovanni, jakého jsme ještě neshlédlí a člověka napadá, co by tomu asi řekl Mozart, kdyby svého lehkovážného prostopášníka viděl jako honce něžného pokolení ve filmu. Absolutní odborníci jistě mají námítky proti zfilmované opeře, ale my návštěvníci Českého Orfea jsme žádné námítky neměli a bloudili jsme neopak s rozkoší benátskými paláci s dámami pronásledovanými pověstným Donem Juanem. Nu, bratr Pšeničný ví jak na to a jeho nevšedně vytříbený vkus nám opět podal vzácnou laskominu.

V pátek 9. března byli pozváni zástupci Country Clubu a Sokola na **setkání s Karlem Kovandou** v restauraci Praha. Mimo našich diplomatů se asi nikdo ještě asi nesešel s evropským komisařem. Přišel v doprovodu českého velvyslance a generálního konzula. Podali jsme si ruce, přivítali jsme se a tím skončila formální část a zbytek večera jsme hovořili, jakoby se už dávno znali. Pan Kovanda, jinak Deputy Director-General responsible for Multilateral Relations with America, East Asia, Australia and New Zealand, se představil jako rezolutní, ale také skromný a laskavý člověk. Tu skromnost jsem uvědomil, když jsem si přečetl jeho webovou stránku. Studoval nejprve na Zemědělské fakultě a po svém odchodu do exilu získal MBA na Pepperdine universitě v Kalifornii a pak dostal PhD v politických vědách na Massachusetts Institute of Technology. Pan Kovanda se narodil v Říčanech u Prahy, jeho otec byl vojákem v britské armádě. V letech 1980-90 pracoval v USA jako manažér v privátním sektoru. Od 1991 začal závratnou kariéru na Ministerstvu zahraničních věcí. V letech 1993-1997 byl stálým zástupcem České republiky v OSN, v letech 1997-98 byl náměstkem ministra zahraničních věcí a od dubna 2005 zastává v současnou funkci. Austrálie a Evropská unie mají každý rok rozhovory o vzájemných vztazích, jeden rok v Bruselu a příští v Canbeře. Letos se schůzka konala v Canbeře a to byl důvod tří denní návštěvy pana Kovandy v Austrálii.

Už před drahným časem jsme své milé a vážené čtenáře informovali o postupech při **skládání Věstníku**. Jak se to všechno sejde v sokolské knihovně, jak se skládá stránka ku stránce, jak se to lepí a jak to obětavý bratr Petr Čermák potom hromadně odesílá. Jak potom doskládávší dobrovolníci zasednou k dubovému stolu, nepijí sice žádnou číši spolu, ale pojedí jeden dva párečky s křenem či hořčicí a smlsnou si na skvostu kulinárního umu z rukou sestry Judy Dlaskové, její dnes již legendární mramorové bábovky. Přivřou oči a dávají se při kávě unášet sněním o plodech jejího pohádkového umění péci a do sokolovny pro skladače Věstníku přispívat pro jejich povzbuzení bábovečkami jejichž chuť a sláva a chuť hvězd se dotýkají. Nu, přímou souvislost s umem sestry Judy bych sice navázat nedokázal, jisto však je, že posledního únorového skládání se aktivně zúčastnili hned tři Košičané a prolomili tak ledy nebo spíše předčili rekord dosud držený Prahou. Dva slovenští zde dočasně pobývající manželé v očekávání dceřiny svatby a sestra Dlasková sama, neboť i ona se honosí původem z oné východoslovenské metropole. Tato trojice Košičanů uchvacovala

ostatní dobrovolníky rychlostí a svým skladačským fortem. Pokud tato má slova znějí jako výzva sestřím a bratřím ze Slovenska alespoň občas poctit Věstník ne-li skládáním, tedy alespoň slovenskou rádečkou, nejde o omyl. Avšak zatím setrváváme jen při tom rekordu účasti právě dosažené Košičany při skládání, ne-li přímo při skladbě...

Neměli bychom přejít mlčením **třicetileté výročí založení Charty 77**. Hybnou silou byl sice sám pozdější prezident Václav Havel, ale pod štít onoho dokumentu se tehdy vměstnala celá řada individuí a skupin tvořící opozici Husákovým normalizačním procesům. Je bohužel smutným faktem, že Chartu 77 podepsala - a to až do listopadu 1989 - sotva jedna setina procenta tehdejších obyvatel Československa, avšak zveřejnění takového opozičního dokumentu vyvolalo přesto v Evropě a vůbec ve světě značný rozruch. Charta neobsahovala žádné výzvy k revolučnímu odporu proti komunistickému režimu. Nabádala pouze vládu dodržovat závazky jí mezinárodně podepsané. Tedy například také dodržovat respekt lidských práv v republice. Chartisté byli samozřejmě pronásledováni a vězněni. Podepsali ji prominentní odpůrci Husákovy režimu včetně Marty Kubišové, filosofa profesora Patočky a mnoha a mnoha jiných osobností - profesora Patočku bolševici pak utýrali k smrti. V padesátých letech by bývalo zveřejnění Charty vedlo okamžitě k dalekosáhlým represáliím a hromadným persekucím. Husákov režim se konejšil tím, že o Chartě a chartistech doma v republice bylo známo jen velice málo a většina občanů si její existence vůbec nebyla ani vědoma. Nicméně Charta své omezené poslání přece vykonala a lze i říci, že zachránila reputaci naší země - asi tak jako kdysi zabití Heydricha - před nařčením z kolaborace. Ať soudíme o pozdějších činech Václava Havla jakkoli kriticky, on si své zásluhy o takovou reputaci bojácných spoluobčanů plně zaslouží. Vzpomeňme tedy třicetiletého výročí vzniku Charty 77 s náležitou pietou i vděkem jejich tvůrcům a signatářům.

Pokud sledujete televizní programy na **SBS** máte jistě též v patrnosti **zprávy v různých jazycích**, vysílané denně od časného rána do poledních hodin. Obyčejně to zahajují velice brzy poránu zprávy japonské, následované zprávami čínskými, italskými, francouzskými, a dalšími. V neděli si lze poslechnout i zprávy ukrajinské a ty připravené malinkým ostrůvkem Maltou. Právě nedavno se připojili i Holanďané. Nu, moji otázku jste už jistě uhodli, ale budu ji zde opakovat - hádejte, kterých zpráv se nedopídíte? Jistě jste se toho dovtípili. Naše Česká republika se nebude přece zahazovat s nějakou takovou Austrálií, že? Je sice poměrně malá, ale zase ne tak malinká. Například půlhodinový pořad z Maďarska si můžete poslechnout každou neděli ráno. Ruský gigant má ovšem zprávy zvané „Sevodňa“ každé ráno. Nu, nebudou na to také peníze, ale vsadil bych se že Černínský palác ani netuší, za jak malý obnos by mohl v australské televizi republiku propagovat a podávat o ní informace. Ba vsadil bych se i dál, že Černínský palác ani neví, že nějaké takové SBS vůbec existuje. Pokud se mýlím, půjde spíše o ten nezájem. Že australská komunita Čechů za takové vysílání nestojí, to jsme konečně už také dávno pochopili. Česká televize takovéto maličkosti na vědomí brát přece nebude, pokládá jistě za prospěšnější denně a velmi podrobně informovat své posluchače o nechuťnostech stranických soubojů o ministerská křesla. Austrálii vem prostě čert. Ani ty maďarské lokty Loretánským náměstím asi nepohnou. Pamatuji se, že pár měsíců po vypuknutí sametu jsem se snažil v Praze osobně navázat styk s referentem ministerstva zahraničí pro Austrálii. Dvorní budovy jsem samozřejmě vpuštěn nebyl. Podařilo se mi však pana referenta pozvat na šálek kávy do protější kavárničky. Ukázalo se, že pan referent - mimochodem východňár jako Brno - v Austrálii nikdy nebyl, i když věděl, kde se přibližně nachází. Do jaké míry se poměry na Loretánském náměstí potom změnilы člověk dobře neví, Austrálii prošla už celá řada vynikajících českých velvyslanců i konzulů, ale Černínský palác je bezesporu postaven ze žuly - no a to víte, žula...

MÁTE JIŽ ZAPLACENÉ ČLENSKÉ PŘÍSPĚVKY \$25?

Česká republika poskytuje **peněžní dary** do zahraničí více než jednomu stu různých zejména krajanských organizací; v roce 2007 to je 20,567,860Kč (v roce 2006 to bylo 20,165,000Kč). Z těch zajímavějších uvádíme: Beseda, Canberra 70,000Kč (64,000Kč v r.2006), Čs. Country Club, Sydney 100,000Kč (0), Sokol Sydney 90,000Kč (60,000), Svaz Čechů, Chorvatsko 5,100,000Kč (4,810,000), Asociace absolventů českých a slovenských vysokých škol Bejrut, Libanon 41,000Kč (110,000), Klub TGM, Ukrajina 60,000Kč (1,550,000). Celý seznam najdete na této internetové adrese českého ministerstva zahraničí: <http://www.mzv.cz/wwwo/mzv/default.asp?ido=17214&idj=1&amb=1&ikony=&trid=3&prsl=&poc1=>

Sokolské kino Ponrepo uvedlo v únoru pod taktovkou bratra Petra Čermáka postarší **český film Muži bez křídel**. Jde tam o sabotáže prováděné českými dělníky při opravách za války poškozených německých letadel v režii Františka Čápa. Film po válce vyhrál v roce 1946 jistou cenu na cannském festivalu. Pro nás je dnes snad pozoruhodný hlavně tím, že neudílí komunistům první místo mezi sabotéry a na konci filmu shlédneme vztyčení československé vlajky nad vítěznou pražskou barikádou, bez vlajky sovětské. Film byl totiž natočen ještě před érou zfalšování české sabotážní protiněmecké činnosti. Ani v něm není patrné novodobé laškování s Němci – sudetskému Němci se v něm říká Sudeťák a německé surovosti nejsou zamontovávány do obalu pouhého fašismu. Bratr Čermák zároveň pustil i krátký film Frank mezi námi sledující kariéru Karl Hermanna Franka od narození až pod pankráckou šibenici. Dověděli jsme se i tu podrobnost, že Frank po vystudování také zprvu pracoval ve Vítkovicích. – V březnu promítaný film „Sobota“ nám na plátně opět přiblížil známé tváře i postavy, například Hanu Vítovou, poněkud méně mladistvě působící Adinu Mandlovou – tu její „usedlost“ si vyžádala role, kterou hrála – Ladislava Boháče a především ovšem Oldřicha Nového jako rutinizovaného záletníka a svůdce. „Sobota“ je výborně provedená společenská komedie postrádající jakoukoli souvislost s politikou, natočená ještě za Protektorátu nějak před odchodem Oldřicha Nového do koncentračního tábora. Film je nádherně vypravený, co žena to elegance, co muž to elegán. Růžena Šlemrová, vtělený šarm starší české dámy vybraného chování, se bohužel jen mihne v operní lóži na Carmen, ale každý její pohyb vyjadřuje vznešenost. Příběh jednoduchý, bez „poslání“, ale pečlivě zrežirovaný a výprava vybraně honosná, byť se příběh odehrává v poměrně uzavřeném prostředí. Ještě žádná střelba, žádné masové výjevy, žádná propaganda, ale ovšem záletnictví Oldřicha Nového, tedy jeho nevlastnější průkazka k filmové slávě, je zaranžováno s mistrností od té doby neopakovanou. Mluví se slušně, zdvořile, skvělou češtinou, i je radost prostě si sednout, tenhle bonbonek pomalu pocucávat a film s rozkoší sledovat. Autorkou je prý – pod pseudonymem – sama Olga Scheinpflugová. Milé kino Ponrepo – opakovááát, opakovááát.

Počátkem roku Sydney uvítala ve svém nádherném přístavišti několik zaoceánských lodí včetně té úplně největší a nejmodernější lodí „**Queen Mary 2**“ a její sestry „**Queen Elizabeth 2**“. Tyto dvě britské lodě – respektive jejich stenojmenné předchůdkyně – se prý naposledy setkaly v Sydney před šedesáti léty při transportaci vojáků za druhé světové války. Nad takovými zámořskými kolosy člověk aby věru zkoprněl. Ne ani tak nad tou velikostí, nádhrou a ultramoderním vybavením. Spíše nad vlastní úvahou, že Austrálie, obklopená oceány, odkázaná hlavně na námořní dopravu a země poměrně bohatá mezi národy, nebyla dosud schopna zařídit si zámořskou dopravu vlastními loďmi. Už se ani neptáme proč. Pamatuji se, že kdysi úplně na počátku padesátých let minulého století vypukla vleklá stávková sydneyjských dokařů a to proto, že jim byly latriny natřeny zelenou barvou a oni si takovou barvu nepřáli. Vláda nakonec samozřejmě kapitulovala, ale vedení krajně levicových odborů dokařů a námořníků po celou dobu diktuje vládě i soudům podmínky svého zaměstnání. Pravím-li něco o australských námořnících, mám na mysli vlastně australské námořničky, tedy ty, kteří obsluhují australskou pobřežní „flotilu“ lodiček, které šolichajice se stydlivě kolem pobřeží tu i onde platí za australské námořnictvo. Na gigantické zaoceánské giganty tedy ani nemysleme – co kdyby byly jejich latriny nazeleno? Lukrativní business importní a exportní jakož i turistické zájezdy tedy raději nadále

přenechejme Angličanům, Američanům, Italům, Řekům a jiným národům, jejichž vlády si dovedou s komunistickými odbory lépe poradit... Ani ne-početné Holanďany či Švédy nesmíme v této přehlídce loďařského fortelu opomenout. Ba i naše republika, dokud ji o to tuneláři nepřipravili, se donedávna honosila něja-kými čtrnácti zámořskými plavidly. Ani se ale neptejme co by se asi bylo přihodilo za éry pozemského ráje dělníků, kdyby byli českoslovenští plavci požadovali na vedení STRANY trikolorovou latrinu.

Kdyby se na americkou či australskou žinku někdo jen třeba podíval našinec tak, aby jen nabyla sebemenšího dojmu, že jí hodlá zkrivit jediný vlásek na hlavě, byl by ihned oheň na střeše. **Bedlivé oko feministek** žárlivě střeží jakékoli „výpady“ proti ženskému rodu – ale ovšem jakoby pouze tam, kde si takovou ostrahu – česky vyjádřeno – může lajsnout. Nicméně takové maličkosti jako očividná druhoradost není přímo projevovaná podřadnost denně zakoušená stamiliony arabských žen je jaksi automaticky tolerována a jen zřídkakdy negativně komentována oněmi bystrozrakými pozorovatelkami. Není tedy bezpráví jako bezpráví. Měří se to prostě dvojím loktem. Že například stamiliony mohamedánských děvčat nesmí odhalit svou tvář zatímco jejich mužští druzi se mužně vybíjejí tak či onak se přechází v těch nejlepších feministických kruzích diskretním mlčením. Nebo to tak alespoň na nezasvěcenosti působí.

Paní Ika de Dettrichová, redaktorka českého vysílání radia SBS, uvedla ve svém nedělním vysílání počátkem března **rozhovor s filmovým režisérem Jiřím Menclem**. Ten prý sice obvykle neposkytuje žurnalistům interviews, ale české redaktorce z Austrálie zřejmě rozhovor vyjimečně poskytl. Bylo to zajímavé poslouchání vynikajícího českého režiséra, který je jakýmsi specialistou filmování děl spisovatele Hrabala. Před mnoha lety jsme viděli skvělý český film Ostre sledované vlaky a nyní Mencl zrežiroval Hrabalův divadelní kus Obsluhoval jsem anglického krále a vytvořil z něho nový film, jenž si dobyl úspěchu na nedávném berlínském festivalu. Kromě rozhovoru s Menclem uvedla paní Ika onu neděli také první část rozpravy **se spisovatelem Edgarem Dutkou**, jemuž byla v říjnu 2005 udělena v republice státní literární cena za jeho novou knihu z australského prostředí Slečno, ras přichází, o níž náš Věstník již dříve informoval. Mistr Dutka je zde na delší návštěvě. Do Austrálie jezdí rád už take proto, že zde kdysi dlouhá léta žila I jeho maminka paní Dora Lupínková. V první části rozhovoru s Edgarem Dutkou zavedla paní Ika řeč take na film, a hlavně na film český – Dutka je totiž take filmovým odborníkem a profesorem na FAMU – právě na filmové katedře. Paní redaktorka uvedla potom osmnáctého března další rozhovor s profesorem Dutkou a tentokráte s ním především hovořila o jeho působení jako pedagoga na Famu. Nicméně řeč se nakonec přece také stočila na jeho knihu a její „šuplíkový“ osud za komunistické éry. Dověděli jsme se také, že prvním recipientem Státní literární ceny byl v roce 1924 spisovatel Karel Čapek – a to tedy ještě dále podtrhuje význam udělení oné ceny v roce 2005 mistru Dutkovi právě za literární dílo z australského prostředí. Hovořilo se i o eventuelním překladu do angličtiny. To bude tvrdý oříšek – Dutkova čeština je naprosto svérázná a nebude lehké vyjádřit v řeči anglické všechny české idiomy a jiné ojedinělosti.

Předpokládá se, že **Česká republika se v roce 2009 prý ujme kormidla Evropské Unie**. Zní to neuvěřitelně, ne-li přímo fantasticky, ale je prý tomu tak. Uvážíme-li však, že příštím rokem má být u téhož kormidla malinké Slovinsko, zní to již méně fantasticky. Jak to bude Černínský palác pytlíkovat, to se teprve ukáže. Zkušenost to bude dobrá, ba přímo to bude zkušenost k nezaplacení, a jistě to přispěje k povzbuzení morálky českého obyvatelstva. Vykonávat předsednictví takové gigantické evropské organisace lze také vykládat jako projev velké důvěry. Nu, po zkušenostech z doby Mnichova si Češi něco podobného věru zasluhují. Až se to donese k sluchu krále Jiřího z Poděbrad, jistě bude Černínskému palace zhůry žehnat a doufejme, že ministr zahraničí Schwarzenberg tam za dva roky ještě bude vládnout...

Archeologové jsou prý u vytržení. V Roztokách u Prahy byly totiž nedávno objeveny a částečně už i odkryty **pozůstatky obrovského slovanského sídliště**, které pokrývají celou velkou dvacetihektarovou lokalitu na levém břehu Vltavy rozprostírající se v délce nějakých jeden a půl kilometru od Sedleckých skal až na jižní okraj města Roztoky. Předpokládá se, že na oné dosud odkryté ploše by mohlo být několik set domů dávných obyvatel. Archeologové předpokládají, že se na onom obrovském sídlišti vystřídalo asi pět generací. Zatím není v časně slovanském světě období tohoto velkolepého nálezu. Podle zástupce ředitele Archeologického ústavu Akademie věd v Praze se sice již dříve vědělo že v hlubokém údolí mezi Sedlecem a Roztokami kdysi sídlili staří Slované, netušila se však velká rozloha onoho sídliště právě podrobovaná archeologickému průzkumu.

Že městečko Žďár nad Sázavou dalo vyrůst **světové mistryni v rychlobruslení**

devatenáctileté Martině Sáblíkové prý vděčíme jejímu místnímu horlivému trenérovi panu Petru Novákovi. Ten prý nedbal na nezáměr českého rychlobruslařského svazu a Martina Sáblíková nakonec dosáhla mistrovského titulu v několika rychlobruslařských disciplínách nejen bez pomoci onoho svazu, nýbrž, jak se zdá, i proti a přes jeho ignoranci. Česká republika dosud rychlobruslařině nevěnovala nijakou zvláštní pozornost a naši mladé mistryni prý vycházeli spíše vstříc Holanďané, v jejichž zemi onen sport přímo kvete. Nyní snad dojde ku změně postoje a rychlobruslení se možná dostane větší zasloužené

pozornosti. Žďáru nad Sázavou tedy rovněž všechna čest.

Po poslechu rozhovorů s Jiřím Menclem a Edgarem Dutkou při českém rozhlasovém vysílání počátkem března jsem také chvíli poslouchal začátek vysílání v řeči slovenské, které ihned následuje vysílání v češtině. Slovenský hlasatel všechny posluchače slušně pozdravil a připomenul nám jistá důležitá data v měsíci březnu. Mezi nimi uvedl i to, že v marci také vzpomínáme na **zřízení prvního samostatného slovenského státu**. V tu chvíli jsem automaticky otočil uzavírací knoflík. Snad jsem měl poslouchat dál a neměl to radio zastavit. Možná, že bych byl slyšel omluvu za to, že 14.března 1939 proradná Hlinkova strana za vedení Monsignora Tisa zradila Čechy, dobrovolně přimkla Slovensko pod patronaci Hitlerovy Třetí Říše a učinila z něho loutkový fašistický, antisemitský a protidemokratický stát, který nakonec také vyhlásil Spojencům válku a prohrál ji, a nebýt presidenta Beneše bylo by se našlo luďácké Slovensko mezi poraženými státy. Možná, že kdybych byl tím knoflíkem býval neotočil, byl bych ona slova nebo slova jim podobná slyšel. Anebo jsem se skutečně přeslechl a pan hlasatel měl na mysli něco zcela jiného? Jestliže jsem se přeslechl, panu hlasateli se omlouvám. Jestliže jsem se nepřeslechl, napadají mi slova "tak svět odplácí"...

○○○○○○○○○○○○○○○○○○

Náš **sydneyjský most** oslavil v březnu pětasedmdesátku. Úctyhodné to stáří, a australská media nešetřila gratulacemi, chválou i podrobnostmi o průběhu stavby. Fotografie průvodu po slavnostním otevření roku 1932 uvádíme na naší titulní straně. My Češi bychom snad měli připojit, že nýty do ocelové konstrukce tehdy počátkem třicátých let dodala kladenská Poldina huť. Tedy ten gigantický exportní podnik, který naši slavní sametáči a s nimi sprážení tuneláři dokázali sprovodit ze světa našich exportních gigantů.

○○○○○○○○○○○○○○○○○○

Eastern European car maker **Škoda** has had an on-again off-again relationship with Australia. It has been here in token form a couple of times as private importers attempted to get a foothold but, under VW ownership, the Czech brand is making a serious move on the Australian market. Two cars, the medium-sized **Octavia** and small people mover **Roomster**, will hit the market in the last quarter of '07 followed by two other models further down the track. Škodas all have VW underpinnings and powertrains but their own interior and exterior styling. It means the vehicles we'll see here will have familiar engine designations like 2.0 FSi and 1.9 TDi - straight out of the Audi/VW parts catalogue. But the real attraction of Škoda could be its pricing which in Europe is about 10 per cent below the equivalent-size VW. It will be a powerful argument for buyers looking for a European flavour and Volkswagen quality but don't want to pay a premium price for it. Škoda Australia spokesman Mathew Weisner said it was his aim to take on

the Japanese in various segments of the market with Skoda. "We will have a value for money argument when marketing Skoda and buyers will be getting a lot of car for the money," he said. Škoda has been making cars for about a century and has cranked out about 10 million units. It was taken over by VW in the late 1990s and manufactures cars in six factories in Europe and India. Australian Škodas will come from the Bohemia factory 60km from Czech capital Prague. The brand has a good name across Europe and is particularly popular in Germany. It has had recent involvement in the World Rally Championship with some success. Škoda will kick off with about 15 dealers throughout the country - mainly capital city based.

Peter Barnwell The Manly Daily 24/3/2007

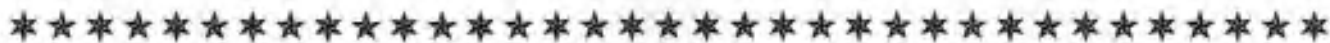
Australia was a **deadly destination** for 2433 overseas visitors in the past seven years - including at least 25 children. Statistics have revealed the hidden toll Australia's harsh environment takes on tourists with drowning the third most common cause of death. Lifesavers said many tourists failed to see rips and wildlife experts said even a koala could "carve up" an inquisitive foreigner who invaded its space. Between 2003 and 2005, 28 tourists drowned while 65 were killed in car crashes and another 276 died of natural causes. Heat stroke claimed the lives of three tourists, seven died whilst scuba diving or snorkelling, two died hiking, one died parachuting and another died after being bitten by an animal.

A NSW coalition government promises to double the number of highway patrol motorbikes on the northern beaches if they are elected. The preference for bikes is because they are easier to manoeuvre around congested streets. But there is an alternative which the force could consider. Although they look more like pizza delivery vehicles, these **mini-patrol cars** are on the beat in Prague, in the Czech Republic.

The Manly Daily 17/3/2007

Lovec perel Bojar

SOKOL STARS - KIDS 0 TO 10 YEARS OLD

*Twinkle twinkle Sokol Stars
Hanging off the monkey bars
Trampolines and climbing walls
Somersaults and bouncing balls
Twinkle twinkle Sokol stars
Hanging off the monkey bars*

**SATURDAYS FROM 3.30 TO 4.30 APR 21; MAY 5 & 19;
JUN 2, 16 & 30 - CALL JANE 0438 014 125**

OBRÁZKY ZE STARÉ ČESKÉ SYDNEY

Bořek Šindler

SYDNEY - BOUŘLIVÁ A KRÁSNÁ

Mládi se dovede zamilovat bez průtahů. Bouřlivě a samozřejmě navěky. Tak jsem se i já zamiloval do své první lásky. Tak jako jsem se nikdy nezamiloval do pletených vlněných punčoch a ten pocit neustálého poštipování jsem babičce nikdy neprominul. Ale ona ta první láska našťastí vlněné punčocháčky nenosila. Byly bílé a přízové a jí byly asi čtyři léta. Byla to pražská Ukrajinka ruského původu. Sáněčka Kurganská - dnes bych snad řekl Kurganskaja - s dolíčky na obou tvářičkách, mé šestiletí nebrala moc vážně, ale moje námluvy částečně opětovala. Když mě pak dotáhli na ukrajinskou besídku a odhalili tak moje ostýchání, zmizela Sáněčka z mého obzoru. Má druhá láska z obzoru pak ale nezmizela nikdy. Posléze jsem lásky přestal asi počítat i když semtam i některé mám i dnes v živé paměti, ale Sydney mi učarovala na první pohled.

To bylo ještě v Curychu. Měl jsem se vydat na cestu na druhý konec světa, ale o cíli své cesty jsem věděl pramálo. O Austrálii se vědělo v Evropě pramálo celkem všeobecně. Někdo mi dal přečíst takovou malinkou knížečku a v té jsem našel obrázek sydneyjského přístavu a ten mi pak už nedával spát. Byl to takový vybledlý obrázek a ukazoval jen kousínek sydneyjské nádhery. Středoevropany moře přitahuje už svojí nezvyklostí. Mě pak ale moře sydneyjského přístavu k sobě přitáhlo natrvalo. A ty první vjemy skutečnosti z paluby do lůna přístavu vjíždějící lodi by se nedaly vymazat i kdybych si to byl přál. Ale proč si to přát? Růžolící město v záři vycházejícího slunce - tak jsme se spolu střetli a moje láska k němu už nikdy neovadla. Nechci ani, aby ovadla. A moje druhá láska, láska ku starobylému městu v té veliké dálce? Láska k matce není přece v rozporu s láskou k milence, k ženě, je to láska jiná, věčná a samozřejmě a nabývá na intenzitě s narůstajícím stářím. Ty dvě lásky se spíše doplňují, jsou tu obě a nepřerůstají se.

Nu ale Sydney počátku padesátých let dvacátého století byla přitažlivá jen tak kolem lemů své spodničky. To ostatní pak byla boxna na boxně, domek na domku a mezi tím se procházeli obyvatelé. Pravda, obyvatelé této planety, evropským očím ale cizí a těm evropským očím, které patřily ještě včera na válčící Evropu připadali naivně obhroublí. Bylí však ale o hlavu větší. Hovořili totiž anglicky - angličtinou jakous takous - ale byli tu doma. Tvé problémy, milý cizince, tvé problémy nás pány nezajímají. Svoje problémy, svoje vzpomínky měls nechat doma za mořem. Tady máme koně, ovce, svou trestaneckou minulost, a máme pro tebe PRÁCI, kamaráde, a to ti teď budiž příkazem ku šťastnému životu zde u nás, u NÁS, rozumíš, tady v této zemi, u NÁS. Co bylo u VÁS, to bylo u VÁS a s tím nám sem nechod. Tak a nejinak nás Sydney vítala. Čpěla ale mírem a pokojem a kdo hledal mír a pokoj nedbal a nechtěl dbát na kraječky kolem míru a pokoje. Na růžové kalhotky nebyl čas, i když na ně byla zvědavá nálada.

První či druhou neděli jsem jel parníčkem do Manly. Byla sobota a na lodi začal hrát lodní orchestr. Orchestr? Tři podnapilí chlapíci, harmonikář, houslista a pianista. V Čechách by si ti hoši nevydělali ani na párek bez chleba a bez hořice. Na parníčku do Manly to byl ale orchestr. Zatleskat byla povinnost. Jeden pak obcházel cestující s kloboukem a šilinky se mu tam jen sypaly. Potom ale doplul parníček do míst odkud se skýtalá vista na velkou část úchvatného přístavu - a to bylo eso. Náplast na ten kulturní otřes. Balzám. Naděje do budoucna. Přirozená krása se zálivy a zátokami, dílo boží. Konfrontace s dílem neumělé, ba destruktivní ruky člověka. Ta přirozená krása přežila věky, stamiliony let. Přežije i zájezd do Manly s „orchestrem“.

Vy si chcete v neděli vyjít z Woolahry do města a „cestou se někde najíst“? Rozmyslete si to, člověče. Nerozmyslel, na cestu se vydal. Projde Paddingtonem, nikde nic, prázdno, pusto. Narazí na East Sydney - pusto a prázdno kolem omšelých a zanedbaných domků... Živáček tu, živáček onde. Oběd? V neděli? Spadl jsi, chlapče, z měsíce? Kolem Hyde Parku prázdno a pusto. Na Martin Placu pusto a prázdno. Až na Wynyardu jakési lahůdkářstvíčko, o které by v Evropě noha zavazit nechtěla a nad kterým by český Voříšek pokládal zvednutí zadní nožky za pohanu psiho rodu. Něco jako ersatz-ementál ale měli a i jakousi natvrdlou iluzi housky zřejmě dodanou komorou dentistů chtivých nalomených chrupů. Ovšem, a je to velké OVŠEM, vše zakoupeno za vydělané, nikoli vyžebrané libry... Pak staromódní elektrikou, v nejlepším

případě šalinou, přes most a do zoologické zahrady. Všichni vačnatci se sice mrštně ukryli ale výhled na město úchvatný. Výhled na přístav úchvatný. Výhled na připlouvající zaoceánskou veleloď úchvatný. Tvrdé země měly i v roce 1950 své kompenzace. Pak po stráni přímo k moři, zvedal se právě příliv. Hop hop z kamene na kamen, stříkající slaná voda, hop Středoevropánku, pozor na nás, pozor! A den byl zachráněn.

Trvalo mně hezkých pár let pochopit, že chlap na veřejném úřadě nenechává klobouk na hlavě z neúcty, nýbrž spíše z vědomí, že on, nikoli státní úředník, je tam pánem. V Evropě bývá běžnou praxí, že žadatelé mající co dělat se státem, s načalstvem, pokorně v ruce ždímají čepici. To by Australan nikdy nedokázal. Už také proto, že čepici nenosí. Ale hlavně proto, že se ničeho nebojí, rozhodně už ne nějakého státního úředníčka, na to se sakra podíváme! Posunout klobouk do neshrbené šje, to ano. Ale jen tak ledabyle, aby se neřeklo. A to byla pro nás Evropany navyklé podřízenosti před pány nějaká lekce! A volit? Ať si ty plátky piší to a ono, my volíme koho chceme; my, svobodní občané. A to byla další užitečná lekce. Zamávat mladé královně, to ano. Ale se zlou by se potázala, kdyby nám tady začala nějak kralovat po svém. Královna kraluje a nekraluje - ale to pochopit ti bloody refos nedovedou. A ještě dnes nepochopili.

Bloody refos, Bloody dagos. Nic nového pod sluncem. V Paříži sal étranger. V Curychu chaibi Úslaender. Ale práci jim dáme. Samozřejmě tu, která nám pánům této země nevoní. A bloody refos nakonec brali co se brát dalo. Dinky-di Aussies ovšem pilně sázeli na koničky a hlavně chlastali. Ti bloody refos většinou šetřili, a ušetřili. Na dům, na auto. Na pozemek. Na poslání domů. S tím australským chlastem v Sydney to bylo komické. Hospody se musely zavírat v šest večer a pak šlus. Chlapi se z práce nahrnuli do hospod a před večerí se pokud možno zřídili. Sedět u stolu, pojídat a připíjet? Kdepak, to dovedou jen zženštilí Evropané. My, my opravdoví muži, my chlašče ve stoje u pultu. A něžné pokolení? Jaképak něžné pokolení - do kuchyně s ním a hezky připravit večerí. Pak poplácat a šmik sem šmik tam, obrátit se na druhou stranu a Bob's your uncle. Nebylo divu, že okupační americká armáda za války slavila v postelích i předpostelích trumfy. Byl tedy společenský život v Sydney padesátých let poněkud neotesaný. Leč nově přibylí Evropané pak tesali a tesali. Co že vytesali? O tom není pochyb. Nic moc nevytesali. To všechno jsme vytesali jedině my, staří dobří Aussies. A že oni postavili obrovské přehradu na Sněžných horách? Za prvé je to vůbec k ničemu, a za druhé... a tak vám dnes Aussies budou odpovídat. Pravda asi leží někde mimo lidská měřítka, jak už to tak chodívá. Ale tesalo se tesalo, a tesalo se pilně. Dnes už je stará dobrá Sydney padesátých let jen pomníkem minula, všechno se to nějak míchalo a pomíchal a dnes máme zbrusu novou Sydney s nádhernou operou, víno i pivo pijeme civilizovaně, chodíme na koncerty, postavili jsme obrovské mrakodrapy a podzemní garáže a autostrády a jíst můžeme v kterékoli z tisíců restaurací kdykoli a cokoli. Zázrak?

Kdo byl v Americe jistě si dovedl všimnout, že tam v městech panuje určité napětí, lidé jsou trochu znervózněli. Leží jim všem na srdci i v žaludku rasa. Bílá i černá. Obyvatelům města Sydney v žaludku rasa neleží. Temní praobyvatelé nám bílým asi nikdy neodpustí, jak jsme je honivali jako králíky, ale o tom se celkem nic v očích bílých nedočtete. Šnád proto, že těch temných je tak málo a Sydney je vlastně nebere ani vážně. Sydney má své starosti, ale život tu plyne bujaře a napohled bezstarostně. Jednotlivé čtvrti si dovedly za těch padesát let promnout oči a nabýt individuality. Dovedly si vybojovat - klidně a bezhlučně - svůj vlastní charakter. Kde bylo kdysi nebezpečné útočiště zločinců, stojí dnes renovovaný Paddington a bydlet v této části města je snem tisíců. Právě tak kdysi vykřičené Surry Hills. Přístavu vévodí kromě senačního mostu i skvělá a unikátní konstrukce sydneyjské Opery. Mosman má svůj osobitý charakter poloostrovni rekreační čtvrti a partie kolem Spit Bridge je pastvou pro oko. Manly si sice zachovalo pověst útočiště pensistů a koloniálních vysloužilců, ale jeho legendární pláž je stále střediskem milovníků surfu. Balmain se svými kavárničkami, úzkými uličkami a nádechem bohémy hostí bezpočet italských, libanonských, řeckých i jiných podniků, kde lze večer posedět při sklence vínka a dobré pohody. Věnc obrovských písčitých pláží vroubí břehy moře od Manly po Palm Beach a i stará dobrá Bondi zůstává útočištěm těch kdo stále věří na unikátnost těchto končin. King's Cross se nicméně spustil, a to na úroveň centra překupníků s omamnými jedy. Sydney se rozběhla až k úpatí Modrých hor a nedovedla bohužel zabránit moři stereotypních obydlí tvořících jedinou vlnu uniformity a nudy. Ale celá

Sydney plave dnes v zeleni v Evropě naprosto nevidané. Pohled sobotního odpoledne na přístav s plachetnicemi je k nezaplacení.

Jsou ovšem i tací, kteří se odvažují povyšovat přednosti Melbourne nad přirozenou nádheru Sydney. To jsou zbloudilci tvrdící, že prostornost melbournských kaváren a plánovanost ulic přetrumfne pestrost a živelnost své starší sestry na severu. My ze Sydney dobře víme, že v napodobování Anglie Melbourne vítězí. Nám Sydneyským však o napodobování nejde. Jsme vědomě a sebevědomě australským městem, byť celkem neplánovaným a s úzkými a křivolakými uličkami a navíc s trestaneckou minulostí, s jistou tendencí překřikovat ostatní, ale individualita se stala naším znakem. Sydney se rozběhla a není už k zastavení. Melbournští nám závidí hlavně náš přístav, naše bezkonkurenční pláže dosažitelné veřejnou dopravou a to, že statisíce turistů putuje k nám místo k nim. Závidí nám i naše celoroční vlahé podnebí. To všechno zní jakoby vystříženo z propagační brožurky, ale my Sydneyští dobře víme, kde leží pravda...

Sydney zkrásněla, ale nostalgie přece jen dovede našince za srdce chytit. Stará česká beztelevizní Sydney sice odplula do lidského zapomnění, ale přesto nelze nevzpomínat. Byly malé české lahůdkářské krámky jako třeba proslulé Slovanské lahůdkářství pana Slavíka a obchod pana Mikeše, dnes přežil snad jen podnik pana Cyrila, kde stále ještě voní salámy a sýry hodné středoevropských jazýčků a kde usměvavý majitel dovede obsloužit v několika evropských řečech ty nejmilsnější kunšafy. Zmizely české hospůdky jako byl třeba Premier, jedinečný podnik boдрého Emila Koroščenka, Patria, Labužník, Europe, slovenský krejčovský salon kde bylo možno pochytat nejnovější klipky a obskurní Arabian Café, doména českých individuí na pokraji zločinu. Do jisté míry s tím vším zmizel i tehdejší elán našich lidí. Dnes se doštane všechno a všude a dnes se také naši lidé necítí ušlápnuti a nepocítují potřebu dokázat svoji českou individualitu nákupem syrečků.

Ono ta celá dlouhá léta nešlo ale jen o olomoucké syrečky. Šlo o přetvoření australského života, a to hlavně australské mentality tvrdící že ten, kdo na Gallipoli nebojoval proti Turkům a ten, kdo nedokáže vystopovat svůj původ k první trestanecké lodi nemůže být nikdy pravým dinky-di Aussie. K tomu přetvoření skutečně došlo a bylo to především přetvoření australského měření hodnot. Váhy se jakoby naklonily směrem k hodnotám nevažitelným. A co Češi, jak si vedli? Čechů je a bylo málo, už od dob Karla IV. I zde v Austrálii. Ale dovoluji si přednést, že i nepočtení Češi se svou trochou do australského mlýna došli. Všichni Evropané ovšem Australany pomalu „otesávali“ a přiváděli na myšlenky neovčí, nekoňské a vcelku nematerialistické, i když toho materialismu je tu stále dostatek. Všichni Evropané ukázali Australanům, že výchova dětí je hlavní povinností rodičů - toto Australané Evropanům nikdy nepřiznají. Na tom všem se Češi také podíleli. Uvedme ale třeba jen dva specifika čistě česká. Tak jako dal Dvořák Američanům „jejich“ Novosvětskou, s Borovanským zavedli Češi do Austrálie klasický balet. A nejslavnější australský - a nyní i britský - dirigent je žákem českého mistra Talicha. To byl nemalý kulturní příspěvek čistě český a jen vrozená česká skromnost nám brání příliš často se jím ohánět. K němu přistupuje i zásluha Rudy Komona naučit Australany civilisovanému stolování s vínem a oceňování svých vlastních australských malířů.

Sbohem, stará Sydney, sbohem. Tvá přirozená krása a Tvoje novosvětská a dříve méně oceňovaná živelnost přežívá. Ale vítěj ty Sydney nová, svoje, nanapodobitelná, pestrá, hlučná ale jedinečná.

Z TAJŮ KRÁS ČESKÉ ŘEČI

Bořek Šindler

Vraťme se ještě na chvilku k té naší slavné abecedě. Již jsme potrásalí hlavami nad nedostatkem původně českých slov počínajících písmeny „a“ „g“ a „e“ a hned je tu další šok. A to šok tkvící v téměř naprostém nedostatku slov počínajících na „i“ a „f“. Máme ovšem to „i“ ve významu a také, a též - Pepa i Věrka, tedy jak Pepa tak Věrka, Pepa a též Věrka, šli do biografu. Potom by tu bylo „ihned“, ale jinak nic a nic. Ledaže uvedete, že malé české a vzdorovité holčičky rády právě vzdorují slůvkem „iné“, jsouce matinkami nabádány, aby daly vousatému strýci Adalbertu Chramounovi pusinku. Nu, snad bychom mohli i přidat „i vida, to to ale páli“, jinak ale

opravdu rajcenkrecht nic. Imaginace, inzerát, indikace, indický – to jsou všechno slova do češtiny importovaná. A to chudoulinké „f“? Napadla by člověka facka, jenomže to facka má původ ve francouzštině – face, tvář. Fajfka, fakan, fanoušek? Fajfka pochází ale z německé Pfeife, fakan z latinského vagans a fanoušek/fanda je lidová obměna fanatika – vše původu tedy cizího. Fenykl je z latinského feniculum. Nebo že by fena? Ani zde neuspějeme, protože fena je lidová obměna feminy, ženy. Frej, fraucimór, furie, futro, francovka, fraška, funus, funebrák – všechna tato slova mají původ mimočeský. Přece ale, při té nejlepší vůli, něco by se přece jen našlo. Jako třeba fafrat/tlachat, famfulica/chřipka – ale to je asi zkorumpovaná influenza, fičet, fifrat se/babrat se v jídle, fňukat, foukat, frkat, frnět, frcna, finta, fízl, fůra, fíflena – nu a to by asi bylo celkem všechno. Snad i pražský frfňa by se k tomu při dobré vůli vešel. Zklamání budou tí, kdo třeba by přišli s fiškusem, protože fiškus je z latinského sophisticare/zchytrale hovořit. Fór je pravděpodobně z vallonského foire – trh, jarmark, funus je slovo latinské a frc je z německého Vorsatzamt. Dokonce ani flamendr neuspěje, pochází totiž z belgického rodu Flámů a ty zřejmě naši staří předkové pokládali za osoby flámující a slovo flámovat – tedy chovat se jako Flám, Fláma – používá čeština dodnes.

Jsou ale na druhé straně písmena, která čeština vede ve své zlaté knize a zdánlivě přímo vyhledává jako prvá písmena v českých slovech. V takových bohatých jako jsou písmena b, c, d, h, ch, l, m, n, o, p, r, s, š, z, ž, v těch nachází naše řeč ohromnou zálibu. A jak to vypadá s naší originalitou, s naším „ř“? Řimbaba odvozeno být nemůže, právětak řezat, říci, řevnivý, řinčet, řvát, řídký, řešeto, řezba, – no to bychom se podívali, kdyby někdo tvrdil, že to „ř“ není naše a jenom a jenom a zcela úplně naše. Ale přece jen se zdá, že alespoň jedno ř-slovo má původ cizí. Je to „říše“ – to prý máme ze středohornoněmeckého „rihi“, nyní Reich. Takže našlapujme opatrně. Ale počestili, tedy pořeňovali jsme si to slovo dokonale.

Uvádět zde příklady slov počínajících v češtině v předcházejícím odstavci uvedenými písmeny by nebylo nijak zajímavé. Takových slov jsou celé hromady – ale když jsme už u té hromady připomeňme si, že nejsou jen hromady písku a kamení ale také třeba hromady valné. Kdekdo snad kroučí hlavou kde se taková hromada vzala, ale zvědavci budíž ujištění, že i taková hromada je původu slovanského a například v ukrajinštině se běžně používá toho slova ve smyslu skupina, sněm. A v naší řeči má celou přehršlí příbuzenstva – dohromady, hromadný, hromadně, hromadit, nahromadit, zhromadit, shromáždění a bude snad i příbuzenstvo vzdálenější. U té naší valné hromady je spíše zajímavější položit pod mikroskop to slůvko „valná“. Když se za mého dětství účastňoval tatínek valných hromad, představoval jsem si, že účastníci nejprve utvoří jakousi hromadu a na ní se potom nějak válejí...

Nicméně zvláštní pozornost si snad přece jen zaslouhuje to české „ch“. V češtině je to samostatné písmenko, ne-li pohříchu dvojpísmenko. To samo o sobě je rarita. Nemýlí-li se, jako české „ch“ vyslovují například Španělé „j“ a Holanďané „g“. Poslouchat Holanďana s tím jeho chuchováním připravuje do stavu šílenosti nejen Brity, ale i jiné nechuchající členy internacionální společnosti. Leč pomněme, že i němečtí Švýcaři se nedávají Holanďany zahanbit – slyšeli jste někdy slůvko „chuchichaešli“? Pakliže nikoli, ve švýcyr dyč, Schwyzer Dytsch, Schweizer Deutsch, ve švýcarské němčině to znamená prostě Kuechenkastel, kredenc. Avšak neutahujme si ze sousedů a připomeňme si své vlastní chucháčkovinky. Chuchvalec, chrchel, chovat, chrabrost, chumáč, chundeláč, chocholoušek, chrapot, chobot, ochmelka, chichotat, chlácholit. Nakonec jen poznamenejme na přilepšenou, že my Češi, narozdíl od Angličanů, bezostyšně zvládneme to skotské Loch Ness aniž bychom zaškobrtli... Navádět bych si vás přirozeně nedovolil, ale co kdybyste takhle při příležitosti požádali sousedku Mrs Ednu Patricii McNamaru aby po vás opakovala toho chocholouše? Anebo aby ze sebe vypravila ten chrchel? Ejchuchů, to by bylo něco, to by ale bylo něco!

++++
**České mše se konají v 11.30 ve Strathfieldu v kostele svatě
Marty každou druhou a čtvrtou neděli v měsíci.**
++++

CVIČENÍ PRO DĚTI v sokolském Národním domě
15.30 -16.30 hod. vždy v sobotu: 21. dubna;
5. a 19. května; 2., 16. a 30 června
Volejte Jane 0438 014 125

SOKOLSKÁ KNIHOVNA OTEVŘENA PRO
PŮJČKY KNIH A VIDEOKAZET OD ÚNORA DO
LISTOPADU VŽDY V PÁTEK VEČER OD 20 DO 21HODIN.
VOLEJTE RAYE ČERNÉHO tel 02 9451 4886
nebo PETRA ČERMÁKA tel 02 9981 4765

H. G. Mayer & Co.

METROPOLITAN TAXATION SERVICES (BANKSTOWN) PTY. LIMITED
 ACCOUNTANTS & TAXATION CONSULTANTS

Phone: 9707 1833

All Mail to:
 P.O. Box 58
 Yagoona 2199

Cnr Dutton St, & The Crescent,
 Yagoona 2199

Vážená sestro, vážený bratře,

PŘÍSPĚVKY na rok 2007 \$ 25.00

Dovolujeme si Vás zdvořile upozornit, že členské příspěvky jsou nyní splatné. Dle nových klubových Stanov členské příspěvky bylo nutno uhradit do konce ledna 2007. Šek nebo Money Order prosím vystavte na „**Sokol Sydney Ltd**“. Nezapomeňte, prosím, též napsat svoje jméno a adresu.

M. Moravec, PO Box 19, CROYDON PARK, NSW 2133. Telefon 9744 1805.

Příspěvky 2007	\$ 25.00
Příspěvky 2006 (pokud nezaplacené)	\$ (\$ 25.00)
Dar na Věstník	\$
Dar na údržbu Národního domu ...	\$
Celkem	\$

FREE LOAN CAR
All Vehicle Servicing & Repairs!

Daniel Chermak, Owner and Technical Director

We Wash & Vacuum Your Car!

209 Pittwater Rd, Manly

Ph: 9976 3255 Also open Saturdays 7.30 - 12pm

**SOKOLSKÁ RESTAURACE V NAŠEM
NÁRODNÍM DOMĚ**

**JE OTEVŘENA KAŽDOU SOBOTU OD 14 DO 21 HOD.
RESERVACE PRO VÍCE NEŽ 12 HOSTŮ V DOBĚ DLE DOHODY
NABÍZÍME ČESKÁ A SLOVENSKÁ JÍDLA – ZÁKUSKY
JSOU NAŠE SPECIALITA. VŠE SI JE MOŽNO ZAKOUPIT
I PRO ODNESENÍ DOMŮ. PROSTORY MAJÍ
KLIMATISACI VČETNĚ ODDĚLENÉ MÍSTNOSTI PRO
SVATBY A JINÉ SOUKROMÉ OSLAVY. VELKÉ
BEZPLATNÉ PARKOVIŠTĚ. VELKÝ VÝBĚR NAŠICH PIV
I MINERÁLNÍCH VOD. SLEVA PRO ČLENY SOKOLA
A PRO STUDENTY.**

**MÍSTA SI JE NUTNO PŘEDEM RESERVOVAT
NA: 4987 4767, MOB 0410 413 093,
V SOBOTU NA 9452 5617**

WHAT'S ON IN OUR SOKOL

Sport:

- Aerobics:** Every Tuesday night 8.00 pm.
Nohejbal: RING PAVEL Mob. 0419 872 835
Volejbal: Young team: Sunday afternoons
Friday team: Every Friday night
Saturday team: Saturday afternoons 4.30 pm
on the dates advertised for children's
gymnastics on the pages of this issue.
- Children:** Same Saturdays as volleyball above from 3.30 to 4.30 pm
on the dates advertised on the pages of this issue.
Call Jane 0438 014 125

Other sport activities: Any time by arrangement to fit-in with the above.
FOR HALL BOOKINGS RING PAVEL Mob. 0419 872 835

Restaurant / Dining:

Our favourite dishes in air-conditioned comfort.
OPEN: Saturdays 2 pm to 9 pm. Other opening times can be
arranged for parties of more than 12 guests.
FOR MORE INFORMATION AND BOOKINGS RING
4987 4767 Mob. 0410 413 093 or SAT 9452 5617
BOOKINGS ESSENTIAL
RESTAURANT IS CLOSED ON SUNDAYS

FOR ALL ENTERTAINMENT AND SOCIAL EVENTS
WATCH OUT FOR ANNOUNCEMENTS IN "VĚSTNÍK",
SPECIAL ADVERTISING OR OUR WEBSITE:

www.sokolsydney.com

LIBRARY: Friday 8pm to 9 pm February to November

Roční předplatné Věstníku

Za 6 čísel \$ 25.00

Ceny reklam ve Věstníku

(6 čísel / 1 číslo)

- Celá stránka \$ 240.00 / 100.00
Polovina stránky \$ 120.00 / 50.00
Třetina stránky \$ 80.00 / 33.00
Čtvrtina stránky \$ 60.00 / 25.00

VĚSTNÍK

Sokol Sydney Ltd

If undeliverable return to:

16 Grattan Cres

FRENCHS FOREST 2086

